

Labare á higa na a puwetaa MARKUS

Waazu á Yuhanna slemaga baptisma

(Mat. 3:1-12; Luka 3:1-18; Yuh. 1:19-28)

¹ Náwa a fantuwa estuwa labare á higa, elva a Yaisu *Almasiihu *Egdza á Dadaamiya:

² Ankwa an puwa am wakita á nabi Aisaya, a ba Dadaamiya:

«Náwa yá bela slebela-aaruwa á katafke á ña, á tsatsakaná ñane baráma.

³ Zlabe á daliye a ba ñane: Ankwa ura á bálá elva am kaamba, a ba edda-aara: Tsatsawanaatsatse unñule ge Yaakadada, tsawanaatse baráma-aara a gevge ba ndedfe.»

⁴ Am iga a una ñanna maa, a naba semhe ge Yuhanna slemaga baptisma á sem kaamba, ba seke una a ndaana nabi ñanna, a fantau ge balaterá waazu ge emnde, a ba ñane á elvan ge itare: «Magaumága tuba, lyauvaalya baptisma, á yakuraarye Dadaamiya haypa-aha á kure.» ⁵ Daaci saresse emnde a Urusaliima ba kwakya, antara emnde na tá am kwará á Yahudiya gergere bademme, ta seza Yuhanna ge cena waazu-aara, daaci ta naba sanse haypa-aha-aatare, ñane keni maa, a magateraa baptisma am guwa á Urdun.

⁶ Nangyuwe na a tsekwanaa Yuhanna wá, ta hanaa am úgje á ezlegwame, ndza á ñgudfa ba

gwagwa. Náza za-aara keni maa, á za ba iwe, antara nama. ⁷ A baa ñane am waazu-aara: «Ankwa á sawa ura am iga-aaruwa wá, edda-aara ñanna an hakuma ba ñane arge iya, ba ge sadanse kimake am sera keni hyanefka ya ñekideki. ⁸ Iya, yá ankwa á magakurá baptisma an yawe, amá ñane wá, á se magakurá baptisma an Shedekwe Cufedde.»

Baptisma á Yaisu

(Mat. 3:13-17; Luka 3:21-22)

⁹ Á ba am hare-aha ñanna maa, a naba semhe ge Yaisu á sa am Nasarátu am kwará á Galili, Yuhanna a se baranve am guwa á Urdun. ¹⁰ Am sarte na sessa Yaisu am yawe, a naa wertehe ge samaya, ankwa á tsekwa Shedekwe Cufedde á setarge ñane ba seke takala. ¹¹ Cekwaangudi wá, tá cená ba ye á sawa am samaya ñanna, a ba edda-aara á elvan ge ñane: «Ba ekka una ka Egdza-aaruwa wayanak-wáyá jipu, bademme a higa-aaruwa á ba áte ka.»

Shaitaine ankwa á bada Yaisu

(Mat. 4:1-11; Luka 4:1-13)

¹² Cekwaangudi am iga á una ñanna wá, Shedekwe á Dadaamiya á naba daa Yaisu á dem kaamba. ¹³ Hare kul ufade á njá á ba am dagave á dabba-aha am kaamba, a de badanaa Shaitaine am hare kul ufade ñanna. Ta magannaa ba malika-aha slera am kaamba ñanna.

Pukura-aha á Yaisu zunñwe ta ufade

(Mat. 4:12-22; Luka 4:14-15; 5:1-11)

14 Ngudarnɔgudɔ Yuhanna am dangay maa, am iga-aara daduwa Yaisu keni á dem kwárá á Galili, a de fantau ge balaterá labáre á higa na ni a belanaa Dadaamiya ge emnde. 15 A ba ɲane á elvan ge itare: «Kina wá, hyefhye sarte na ni a tsanaa Dadaamiya, samsa sarte á nja am kwárá-aara, magaumága tuba, lyauvalya labáre á higa.»

16 A gapte ge Yaisu cekwaɔngudɔ a dába we á haye á Galili wá, a naa egdzar mama buwa, tara Simaun, tá an egdza emmenara Andere. Tá aɲkwa á puwa narre-aatare á dem yawe adaba itare ta emnde a sluwa kelfe. 17 Daaci a naba daterdáhá Yaisu: «Sawmbare dabawidába, yá gakurvege emnde a jaha emnde á sem sera-aaruwa, ba seke una ni má tá jahava kelfe-aha á dem narre na,» a ba ɲane á elvan ge itare. 18 Ba watsawatse, ta naba puwanve narre-aatare á ba áhuwa ɲanna, ta dába Yaisu.

19 Ta gapte ba cekwaɔngudɔ á de katafke wá, Yaisu a naa egdzara á Jaibaidaiyus, tara Yakuba tá an egdza emmenara Yuhanna tá am paare á yawe, tá aɲkwa á tsatsa narre-aatare. 20 Daaci a naba daterdáha Yaisu itare keni, ta naba yaa eddetare Jaibaidaiyus am paare áhuwa antara emnde a slera-aara, itare ta dába Yaisu.

*Yaisu ɲgyainsengye shaitaine am ura
(Luka 4:31-37)*

21 Am iga á una ɲanna maa, Yaisu antara pukura-aha-aara ɲanna ta zlala á dem huđe á Kafarnahum. Samsa kwaskwe á puwansepuwe a naba dem *mashidi á Yahudiya-aha, a de

kwaraterse elva á Dadaamiya. ²² Itare ta mága ba najipu-aara, afaba nane kwaraterseka seke náza á malum-aha á *tawraitá, amá edda á elva nanna ba nane, á kwaraterse á ba an hákuma.

²³ Vacite nanna maa, ndza anjwa ura an shaitaine am vuwa-aara am jáháva-aatare, ²⁴ a naba fu hula zhel nanna, a ba nane a elvan ge Yaisu am hula-aara: «Ekka Yaisu ura Nasarátu na mu, ká kátá uwe ka ázeñere? Niya á nja ka se kedañerkedá emtu? Iya diyanakdiya ganakini ka Ura Cudfedfe na belakaa Dadaamiya na.» ²⁵ Yaisu a naba valarhe ge shaitaine nanna, a ba nane á elvan ge nane: «Dufe we á nja, sesse am zhel na ba kina!» ²⁶ Daaci a naba slakalapte ge shaitaine am zhel na, a fu hula an ndzedá-aara bademme, a sesehe am nane. ²⁷ Bademme á emnde tá maga ba najipu-aara. A ba itare am dágave-aatare: «Ázara kena jeba una? Ba vaci palle keni cenañeránka jeba á tsaha na, nañeránka keni jeba á hákuma na ni, ura ba a ndanse elva ge shaitaine am ura ni, a naba sesehe!» ²⁸ Kertenj hyaranmehye labare á Yaisu am kwará á Galili bademme.

Yaisu a mbaterahe emnde kwakya am lapikere gergere

(Mat. 8:14-17; Luka 4:38-41)

²⁹ Ba segashe-aatare am mashidi wá, Yaisu a d'aba tara Simaun antara Andere á dem mba-aatare, ta d'abaterd'aba tara Yakuba antara Yuhanna keni á dehuwa. ³⁰ Duwa-aatare maa, ta de beraa shawle á Piyer mukse, á ba á zlava, á wáná zlagzlagi. Daaci ba demda á Yaisu, ta naba mbedanuhe. ³¹ A duhe ge Yaisu á dezeńara, a

de ḡanaa ba erva, a tsantehe, a naba mbehe, a fantau ge magateraa kashi.

³² Eblyabelya vaciya, herzha máḡgaripu maa, emnde ta saa emnde-aha-aatare na lapika vuwa-aatare, antara emnde na tá an shaitaine na baḡemme áseza Yaisu. ³³ Baḡemme á emnde a huḡe á ekse saresse, ta se jamme áte we á wakiya ḡanna. ³⁴ Yaisu a mbateraahē emnde kwakya am lapikere-aha-aatare gergere, a ḡyanse shaitaine-aha kwakya am emnde. Vaterteka baráma ḡekidēki ge shaitaine-aha ḡanna ge ndaase elva, aḡaba itare diyardiya Yaisu ma ware ḡane keni.

*Yaisu aḡkwa á ja ḡaba an waazu
(Luka 4:42-44)*

³⁵ Mákurállā-aara wá, a sesehe ge Yaisu á ba an ireḡlya, a zlalehe á dem kaamba yiyye an ekse ba shagera, a de maga maduwa áhuwa. ³⁶ Daaci ta naba ḡabemhe ge tara Simaun antara emnde na ni tá ba kerḡe, ta de tataya tate na átekwa. ³⁷ De sharánsha maa, a ba itare tá elvan ge ḡane: «ḡeḡiya emnde baḡemme tá aḡkwa á tatayaktátaya jipu!» ³⁸ Amá a ḡwaterante, a ba ḡane á elvan ge itare: «Mi zlálawā á miya á dem ekse-aha na herherzhe, yá de magaterá waazu ge emnde a ekse-aha ḡanna keni, aḡaba a siyaa ba una ḡanna.» ³⁹ Mázla-aara ba zlálá-aatare, ta fantau ge já ḡaba am kwárá á Galili baḡemme, aḡkwa á magaterá waazu ge Yahudiya-aha am mashidi-aha-aatare, aḡkwa á ḡgya shaitaine-aha keni am vuwa á emnde.

Yaisu mbanaambe slederve
(*Mat. 8:1-4; Luka 5:12-16*)

⁴⁰ A semhe ge slederve umele, a se kezlaa ugje á katafke-aara, a fantau ge ñala ázeñara, a ba ñane á elvan ge ñane: «Má wayak-waya wá, ká dzegwándzegwa givege ba metedde vuwa-aaruwa.» ⁴¹ Daaci Yaisu a naba zanvaarhe, a pelse erva-aara, a de fete áte ñane, a ba ñane á elvan ge ñane: «Wayanwáyá ká mbembe, ba metedde vuwa á ña.» ⁴² Ba seke ndaha á miya na, a naba mbehe ge slederve ñanna metedde. ⁴³ Amá lauktu á belanaabela wá, a tedanante hyema ba shagera, ⁴⁴ a ba ñane á elvan ge ñane: «Balananseka ma ge ware keni d'ekideki. Názena ká de maganaaka wá, de maranánmárá ire á ña ge *liman, vanteva sadake á ña ge Dadaamiya áte una a ndanaa Muusa ge seydire á ña á katafke á emnde bademme ganakini mbakmbe.» ⁴⁵ Amá ñane, ba zlala-aara wá, a de balse labare ñanna áza emnde bademme. Adaba una ñanna Yaisu dzegwánka marse ire-aara áza emnde mazla-aara, sey á njá á ba am kaamba yiyiye an ekse, tá duwa ba emnde ádezeñara, á sawa am tate-aha gergere.

2

Yaisu a mbaa ura an matsa ubiya-aara
(*Mat. 9:1-8; Luka 5:17-26*)

¹ Haraahare cekwaangudí wá, a naba eptsehe ge Yaisu, á sem huđe á Kafarnahum, cenaran-cena emnde ganakini saasa, an'kwa am mba. ² Daaci kwakya nalga a se jamme am huđe á ha ñanna, sete we á wakyiya keni baaka slede

dekideki ge kwakyire á emnde. Daaci Yaisu a fantau ge ndater elva á Dadaamiya. ³ Á ba am sarte ñanna maa, ta semhe ge emnde umele, ta sanaa ura an matsa ubiya-aara, ta saa sepanaa emnde ufađe am dagave-aatare. ⁴ Amá dzegwaránka dáná á de katafke á Yaisu adaba kwakyire á nalga. Daaci ta naba d'alte áte ire á dzuguru, ta naba weraa ire á dzuguru ñanna am ndaññire á tate na ni átekwa Yaisu, ta velem zhel na antara egdera-aara bademme. ⁵ Náanna Yaisu fetarfire á emnde ñanna maa, a ba ñane á elvan ge edda una lapika na: «An bára haypa-aha á ña bademme egdza-aaruwa.»

⁶ Áy, tá ańkwa malum-aha á *tawraitu umele á njanja am tate ñanna. Malum-aha ñanna ta fantau ge dzamanaa am ervaunđe-aatare, a ba itare: ⁷ «Kwaye zhel na ańkwa á lyiia sleđe á Dadaamiya. Ware edda una á dzegwándzegwa yanár haypa ge ura máki Dadaamiya ka palle?» ⁸ Kerten a naba diyeddiya Yaisu názena tá ańkwa á dzamaná itare, a ba ñane á elvan ge itare: «Labára kwa dzamete una am ervaunđe á kure?» ⁹ Ázara una tsaftsafe jauje ge banán ge edda una lapika vuwa-aara: An bára haypa-aha á ña, bi baná: Tsettse, eksanteksa egdera á ña, ezzlala an sera á ña? ¹⁰ Iya wá, yá kátá kwá diyeddiye geni iya *Ura á emnde bademme yá an hákuma ge yateraare haypa ge emnde am duniya na.» Daaci a ba ñane á elvan ge edda una an matsa ubiya-aara na: ¹¹ «Ya ndaa ba ekka, tsettse, eksanteksa egdera á ña, ezzlala á da.» ¹² Kerten tsettse zhele na á katafke-aatare bademme, a

eksante egdera-aara, a naba zláá. Baɗemmire-aatare tá maga ba najipu-aara, a ba itare: «Ba ser palle keni ndza naŋeránka jeba á una ɗekidɗeki.» Daaci ta fantau ge gala Dadaamiya.

*Náwa ndza a ɗantaa estuwa Yaisu Laiwi
(Mat. 9:9-13; Luka 5:27-32)*

¹³ Yaisu a naba eptsá ádaliye ádete we á haye á Galili. Kwakya nalga ta duhe ádezeŋara, daaci a fantau ge ndater elva á Dadaamiya. ¹⁴ Am iga á tsetse-aara áhuwa, a naa egdza á Halfa á njá am bere á hadáma, zhera-aara Laiwi, a ba ŋane á elvan ge ŋane: «Tsettse, sawa, ɗabidába.» A naba tsa Laiwi, a ɗába Yaisu.

¹⁵ Am iga-aara maa, tara Yaisu tá aŋkwa za ɗafa antara pukura-aha-aara am mba á Laiwi ŋanna, ta naba záná átirpalle antara *emnde a jaha hadáma ira emnde a haypa umele, aɗaba kwakya jeba á emnde ŋanna ta daa ɗaba Yaisu.

¹⁶ Tá aŋkwa *Farisa-aha umele, ta malum-aha á *tawraitá, ta naa Yaisu aŋkwa za ɗafa antara emnde a jaha hadáma ira emnde a maga haypa gergere. A ba itare tá elvan ge pukura-aha-aara: «Labára á za ɗafa antara jeba á emnde ŋanna?»

¹⁷ De cenatercena Yaisu, a ba ŋane á elvan ge itare: «Emnde na lapiya vuwa-aatare wá, ɓaaka wedere-aatare áza dauktar, sey ba emnde na lapika vuwa-aatare una tá deza dauktar. Daaci ba duksa palle ge iya keni. Sanka ya á se tataya emnde na tá am jirire, ya se tataya ba emnde a haypa.»

*Ndává áza Yaisu arge tsufa ndera
(Mat. 9:14-17; Luka 5:33-39)*

18 Vacite umele maa, pukura-aha á Yuhanna antara *Farisa-aha tá anƙwa tsufá ndera, amá pukura-aha á Yaisu tsufarka. Daaci ta naba duhe ge emnde umele, ta ndavanu ge Yaisu, a ba itare tá elvan ge ɲane: «Labára pukura-aha á ɲa tá ekseka ndera?» 19 Daaci a ɲwaterante ge Yaisu, a ba ɲane á elvan ge itare: «Emnde na tá dƙahaterá á sem larusa keni, kwa kurken tá dzegwándzegwa tsufa ndera emtu, am sarte na tá áza zhele á larusa? Am sarte na ni anƙwa zhele á larusa am dagave-aatare wá, tá dzegwánka tsufa ndera dƙidƙeki. 20 Amá anƙwa á sawa sarte umele wá, watse tá pakyava antara zhele á larusa. Am sarte ɲanna wá, itare keni, watse tá tsufá ndera.

21 «Baaka ura a venya emgyegwe a naɲgyuwe an baukta áɲwaslire, adaba máki á venyaná an una áɲwaslire, una áɲwaslire na á teƙa emgyegwe a naɲgyuwe na, daaci á farfe te-aara.

22 «Zlabe ádaliye, tá puweka mbazla áɲwaslire á dem emgyegwe a *kanyakanya-aha. Adaba máki tsetse mbazla, á tatanvetate kanyakanya-aha na. Daaci á puwa mbazla á dem haha, kanyakanya keni badzafbadze. Daaci máki mbazla áɲwaslire wá, sey tá puwaná á dem kanyakanya-aha na áɲwaslire.»

*Ba Yaisu una edda á vaci puwansepuwe
(Mat. 12:1-8; Luka 6:1-5)*

23 Vacite umele an kwaskwe á puwansepuwe, a degashe Yaisu antara pukura-aha-aara praatte am dágave á fe-aha á hiya maa, pukura-aha-aara ta naba fantau ge kázla ire á hiya na.

24 A ba *Farisa-aha tá elvan ge Yaisu: «Labára

pukura-aha á ña tá maga duksa na an piya vaci puwansepuwe?» ²⁵ A naba ñwaterantehe ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge itare: «Ekkure ndaakurseka názu ndza a maganaa *Dawuda am sarte na irice-aara antara emnde-aara baðemme ñateraanja waya, tá an wedere á náza za ba jipu na emtu? ²⁶ Duwa-aatare á dem mashidi wá, Dawuda ñanna a naba eksante tapiske na ta fan ge slera á Dadaamiya na, ta naba zuhe antara emnde-aara. Amá shairiya á Dadaamiya wá, a vaterte barama ba ge *liman-aha pale za tapiske ñanna. A mágava una ñanna am zamane á Abiyatar ñane male á liman-aha.»

²⁷ A ba Yaisu á elvan ge itare zlaðe áðaliye: «Á maganá ba kwaskwe á puwansepuwe nampire ge urimagwe. Urimagweka una á maganá nampire ge kwaskwe á puwansepuwe. ²⁸ Daaci ba *Ura á emnde baðemme una edda á vaci puwansepuwe.»

3

Zhele an emtsa erva-aara (Mat. 12:9-14; Luka 6:6-11)

¹ Vacite umele maa, Yaisu a daliye zlaðe áðaliye á dem mashidi, a de bera ura an emtsa erva-aara vacite ñanna. ² Am mashidi ñanna maa, tá ankwá emnde na tá tsagwafa ba Yaisu, ta fantau ge zhára Yaisu an enkwale-aatare baðemme, má watse á mbanaambe ura an kwaskwe á puwansepuwe, lauktu ma tá puwar elva adaba una ñanna. ³ Amá Yaisu a naba banán ge zhele na an emtsa erva-aara na: «Naba tsettse, tsaatse á katafke á emnde

bademme.» ⁴ Daaci a naba ndavateru ge emnde bademme, a ba ɲane á elvan ge itare: «A vamite baráma á mága uwe *tawraitá an kwaskwe á puwansepuwe? Mága maggwire emtu, mandzawire he? Lya ura emtu, keɗa ura he?» Ta naba heɗu we-aatare ɲwarka. ⁵ Jaaja ervaunɗe á Yaisu, a zharateraahe, degdegire á ire á emnde ɲanna wantewa jipu. Daaci a ba ɲane á elvan ge zhele na: «Pelansepele erva á ɲa.» A naba pelanse, erva-aara gevge ba lanɲe ba seke erva-aara werre. ⁶ Mazla-aara ba zlála á degashe ge *Farisa-aha, ta de magaa sawari-aatare antara emnde á *Hirudus, geni tá maganá estara, lauktu tá keɗanaakeda shifa á Yaisu.

Nalga na áseza Yaisu áte we á haye

⁷ Daaci ba zlála ge Yaisu antara pukura-aha-aara á dete we á haye á Galili. Kwakya nalga na ta ɗabanaa ádehuwa. Emnde ɲanna ta segashe am kwara á Galili, emnde umele ta sawa á sa am huɗe á Urusaliima, ⁸ antara am kwara á Yahudiya bademme, antara á sa am kwara á Idumaya, antara á sa á katafke á guwa á Urdun, ira á sa am kwara á Tirus antara Sidaun. Emnde ɲanna bademme ta se á ba áza Yaisu adaba cenarácena labare-aara. ⁹ Daaci a ba Yaisu á elvan ge pukura-aha-aara, tatayauwivaatataya egdza paare á yawe, geni a becariteka emnde. ¹⁰ Adaba ɲane slemba emnde, daaci emnde na lapika vuwa-aatare na kwakya ta berdavuwa ásezenara, geni tá fetefa erva-aatare áte ɲane. ¹¹ Emnde na tá an shaitaine, ba ta puwete ice-aatare áte ɲane maa, reppe ta naba mbeɗa am

sera-aara, ta ámbera hula, a ba itare am hula-aatare: «Ba ekka una ka *Egdza á Dadaamiya.»
¹² Amá a naba valaterarhe ge Yaisu á ba an ndzedfa geni a ndaharka elva áte ñane d'ekid'eki, ma ware ñane keni.

Yaisu anjwa á dzera pukura-aha-aara kelaawa ju buwa

(Mat. 10:1-4; Luka 6:12-16)

¹³ Am iga á una ñanna maa, Yaisu a detaa emnde na a wayateraa ñane, ta d'ála emnde ñanna antara ñane áte egdza wa. ¹⁴ Ate wa ñanna maa, a de dzerese emnde kelaawa ju buwa am itare, a d'aaateraa an emnde a bela. A dzeraterse ganakini tá nja antara ñane ba kelaazare, á belaterá á de balaterá labare á higa ge emnde. ¹⁵ Daaci a vaterte hákuma á ñgya jini-aha am ura. ¹⁶ Náwa zhera-aha á emnde a bela ñanna: Simaun ñane una Yaisu a fante zhera á Piyer, ¹⁷ tara Yakuba tá an egdza emmenjara Yuhanna itare ta egdzara á Jaibaidaiyus, Yaisu a faterte zhera á Bauwanairgais, amaana: hula á samaya, ad'aba itare ta emnde a ica ervaun'de watsawatse; ¹⁸ Andere, Filip, Bartaulauma, Mata, Taumas, Yakuba á Halfa, Tadawus, Simaun na wayaaka tá kwaráterá emnde umele na, ¹⁹ ira Yahuda Iskariyaut edda una a velu Yaisu áza kelaade-aha-aara na.

Emnde á Yaisu ta kurken an shaitaine Yaisu

²⁰ Saasa Yaisu maa, se jarammejahe emnde zla'be ad'aliye, ba sarte á zu duksa keni sharánka tara Yaisu an pukura-aha-aara. ²¹ Am sarte na cenarácena emnde a há-aatare, a ba itare:

«Una wá, hairireka mazla-aara.» Daaci ta naba duhe geni tá tedesetede am dagave-aatare.

Tara Yaisu tá taa njeka antara Shaitaine

(Mat. 12:22-32; Luka 11:14-23; 12:10)

²² Tá anƙwa malum-aha á *tawraita am emnde ƙanna ta sawa á sa am huƙe á Urusaliima, ta bantsa itare: «Anƙwa *Bailjaibul slekse á shaitaine-aha am ƙane.» Emnde umele keni ta ndahán ba estuwa, a ba itare: «A vantaa ba slekse á shaitaine-aha ƙanna hákuma ge ƙgyesaa shaitaine am ura na.»

²³ Daaci Yaisu a ɗaterte baɗemme á deƙeƙara, a vaterte elva an naraje, a ba ƙane á elvan ge itare: «Á sáwá estara ni Shaitaine á báká ire-aara na? ²⁴ Am kwárá á slekse palle, máki emnde tegarsetege gergere buwa wá, á zláleka hákuma mazla-aara. ²⁵ Zlábe ádaliye, am huƙe á há palle, máki tegarsetege emnde gergere buwa, huƙe á há ƙanna á zláleka mazla-aara. ²⁶ Ba duksa palle ge Shaitaine keni. Má gevge ni Shaitaine a teganse ire-aara buwa am kwárá-aara wá, hákuma-aara á duka á de katafke, ma vaatara keni á zle.»

²⁷ Yaisu anƙwa á sla Shaitaine an slendzeɗa, a ba ƙane á elvan ge itare: «Baaka ura á dzegwándzegwa zá há á slendzeɗa, máki ek-sevaaka emtsaade slendzeɗa a puwanse erva ákataliya, lauktu ƙane á zá há-aara baɗemme.

²⁸ «Diyaweddiye una ba shagera: Baɗemme á haypa-aha na tá maganá emnde, antara elva a mándzawe na tá valyaná itare áte Dadaamiya na, á yateraareya Dadaamiya baɗemme. ²⁹ Amá edda una ni a ndaase elva a mándzawe áte

Shedekwe Cufedde wá, baaka yanarye ge ñane dekideki. Adaba haypa-aara ñanna náza ba ge dekideki.» ³⁰ A bateraa una Yaisu na wá, adaba ta bantsa emnde umele-aatare: An shaitaine.

Tara emmeñara antara egdzar mama-aha-ñara ge Yaisu

(Mat. 12:46-50; Luka 8:19-21)

³¹ Am iga a una ñanna maa, ta semhe ge tara emmeñara, antara egdzar mama-aha á ñara, ta tsaahé á ba ágashe, ta belaa ura, ta de dante.

³² Am sarte ñanna kwakya emnde ázeñara, amá ta naba ndahanhe, a ba itare: «Tá ankwá á ndaváká tara emmeña, antara egdzar mama-aha-ña ágashe.»

³³ A ñwaterante, a ba ñane á elvan ge itare: «Ware ñane emmerwa ge iya? Emnde-ara itare egdzar mama-aha-aaruwa ge iya?»

³⁴ Daaci a zharaa emnde na tá ázeñara, a ba ñane á elvan ge emnde bademme: «Náwa tara emmerwa antara egdzar mama-aha-aaruwa tá áhuna. ³⁵ Ma ware una á maga názu á kataná Dadaamiya, egdza emmerwa ba ñane, emmerwa ba ñane.»

4

Naraje an slepuwa wulfe

(Mat. 13:1-9; Luka 8:4-8)

¹ Yaisu a daliye zlahe á de kwaraterse elva á Dadaamiya ge emnde áte we á haye á Galili. Kwakya nalga á emnde a jemaa á katafke-aara. Adaba una ñanna, a njema am paare, ñane áte ire á haye; emnde wá, bademme tá á ba am haha áte we á haye ñanna. ² A

kwarterse duksa kwakya an naraje-aha, a ba nane á elvan ge itare: ³ «Cenawancena, náwa yá bakurá elva: Sesse zhele umele ge de puwa nalkame am fe-aara. ⁴ Am sarte na ankwá á puwa nalkame nanna, wulfe-aha umele a de valyaa áte unñule, ta se tsakantehe ge yiye-aha. ⁵ Wulfe-aha umele, a de valyaa áte cacera, cekwa haha, a naba sese á ba áte watsewatsire adaba cekwa haha. ⁶ Amá de sesse vaciya an kárá-aara wá, deraadera adaba baaka slalwe ngelama. ⁷ Wulfe-aha umele zlahe ádaliye, a valyemaa am dake, a waltaa am dake, a becante ge dake, magaaka ire. ⁸ Amá wulfe-aha umele wá, a puwaa á ba am haha shagera, a sesehe ba shagera, a waltaa an unñule-aara, a magaa ire. Ekte-aha umele, ta yayaa egdzara kul keye kul keye, ekte-aha umele ta yayaa kul unkwahé kul unkwahé, ekte-aha umele zlahe ádaliye ta yayaa deremke deremke.» ⁹ Daaci a ba nane á elvan ge itare: «Edda una máki ankwá hyema-aara, a cenevaacena!»

Labára naraje-aha?

(Mat. 13:10-17; Luka 8:9-10)

¹⁰ Am sarte na baaka dikele á emnde ázenjara, ta juwa ba emnde umele-aatare antara pukura-aha kelaawa ju buwa, ta naba ndavanu maana á naraje-aha-aara. ¹¹ A nwaterante, a ba nane: «Kure wá, vararakurteva baráma geni kwá diyeddiye nasherire na am *kwara á Dadaamiya, amá emnde umele wá, ma yá ndaterndáhá keni sey á ba an naraje. ¹² Estuwa, ma tá ankwá á zharaná á ba an ice-aatare keni, tá diseka

dekideki; ma tá anƙwa á cenaná á ba an hyema-aatare keni, tá ceneseka dekideki. Adaba itare, baaka wedere-aatare an dɓaba Dadaamiya. Ayka wá, ma andze á naba yateraarye Dadaamiya!»

Maana á naraje an slepuwa wulfe
(*Mat. 13:18-23; Luka 8:11-15*)

¹³ Daaci a ba Yaisu á elvan ge itare: «Kina cenakuránka naraje na? Máki cenakuránka una, kwá de cenaná estara kena naraje-aha umele na? ¹⁴ Náwa maana á naraje ɲanna. Slepuwa wulfe ɲanna wá, á puwa ba elva á Dadaamiya. ¹⁵ Emnde umele, itare ta ba seke uɲɲule. Tá cenvaacena elva á Dadaamiya, amá kerten á sawa shaitaine, á tsakse elva ɲanna am itare. ¹⁶ Emnde umele itare ta ba seke cacera. Má cenarácena elva á Dadaamiya, kerten tá lyiyaná á ba an higa. ¹⁷ Amá tá vanteka slede ge elva á Dadaamiya ɲanna am itare. Daaci má jerje lámare umele bi zlaɗa adaba elva ɲanna wá, tá yá fetarfire-aatare ba watsewatse. ¹⁸ Emnde umele zlaɓe ádalije, itare ta ba seke dake. Tá lyevalya tsa elva á Dadaamiya, ¹⁹ amá wá, á dem dagave á dzama á ire an kazlaɲa á duniya, antara waya á nalmane kwakya, ira waya á duksa-aha umele gergere am duniya na. Á becanta ba una ɲanna elva á Dadaamiya na am itare, á maɲka nampire dekideki. ²⁰ Amá emnde umele wá, itare ta ba seke haha na slede shagera na. Tá cenevaacena elva á Dadaamiya, tá lyiyaná an ervaunɗe-aatare palle, elva ɲanna á maga nampire am itare. Emnde umele anƙwa

nampire-aatare cekwa, emnde umele nampire-aatare deydey, amá emnde umele wá, kwakya nampire-aatare.»

Naraje an kára á fanus
(Luka 8:16-18)

²¹ Yaisu a farhe zlaɓe ádalíye ge tsakaterá elva, a ba ɲane á elvan ge itare: «Ware edda una máki a mbante kára á fanus, á fáná am ekte á egdera, bi á unɓbar tasa? Baaka dekiɓeki, sey tá zlenɓelaná á ba áte tate-aara. ²² Daaci diyaweddiye ganakini baɓemme á názena an shebe kina, watse á sesse ásegashe. Baɓemme á názena nasherire kina, watse tá diyeddiya emnde baɓemme. ²³ Edda una, máki aɲkwa hyema-aara, a cenevaacena.»

²⁴ Zlaɓe ádalíye a ba ɲane, á elvan ge itare: «Faufa hyema am názena kwá cenaná kure baɓemme na. Adaba baɓemme á názena kwá magaterná kure ge emnde na wá, Dadaamiya keni á de magakurná á ba áte una ɲanna ge kure keni. Baira á de januje ɲane am una kure kwá magaterán ge emnde. ²⁵ Edda una máki aɲkwa ázenjara na wá, watse tá de fanaarfe zlaɓe adalíye ge ɲane. Amá edda una an erva dey wá, ba egdza una ázenjara na keni, tá de lyanvulye.»

Naraje an wulfe á wálá á ba an ire-aara

²⁶ Yaisu a farhe zlaɓe ádalíye, a ba ɲane á elvan ge itare: «Náwa názu á gáráva an názena á magava am *kwara á Dadaamiya: Duwa á ura umele, a puwaa wulfe am fe-aara. ²⁷ Daaci ɲane á pá ba hare-aara, á kezla ba hare á

bere, amá wulfe ámbera á ba segashe, anƙwa á wala, baaka názu a disaa ɲane am huɗe-aara ɗekideki. ²⁸ Baɗemme, á maganá ba haha slera. A sanse wulfe, a walante, a magaa ire, haa a nanve. ²⁹ Má welasewele, edda fe a duwa á ba an náza wa masa-aara, a de icica, aɗaba hyephye sarte.»

Naraje an wulfe á pilli

(Mat. 13:31-32, 34; Luka 13:18-19)

³⁰ A ba Yaisu á elvan ge itare zlaɓe áɗaliye: «Mí slaterá an uwe *kwara á Dadaamiya? Mí shateru an naraje-ara ge emnde? ³¹ Kwara á Dadaamiya wá, á gáráva an wulfe á pilli. ɲane wá, cekwa ba ɲane am wulfe-aha baɗemme. ³² Amá má jaremje am haha, sesse wá, á wala jipu, haa á jauje ba ge duksa-aha umele an wala, á vala erva, yiye-aha tá njá am shedekwe-aara, tá maga bere-aatare keni átekwa.»

³³ Yaisu a kwaraterse estuwa elva ge emnde an naraje-aha áte una tá cenáncena. ³⁴ Baɗemme á elva-aara a kwaraterse á ba an naraje. Amá ge pukura-aha-aara, am sarte na baaka emnde ázetare wá, a palateraa sera-aara baɗemme.

Yaisu a ekhyaa válale

(Mat. 8:23-27; Luka 8:22-25)

³⁵ Ba vacite ɲanna herzha mangaripu wá, a ba Yaisu á elvan ge pukura-aha-aara: «Ebzaumibze haye ádehuwa-aara.» ³⁶ Daaci ba tse-aatare, ta yaa emnde am tate ɲanna. Pukura-aha ta daa Yaisu am paare na a njemaa ɲane am huɗe-aara, amá paare-aha umele keni ndza anƙwa áhuwa. ³⁷ Cekwaanƙuɗi wá, a naba tsete ge

válale yaikke átire á haye ɲanna, a maganaa ɲane vádza á haye á ba an ndzedfa haa a nante paare an yawe. ³⁸ Yaisu ɲane á zlava áte kataliya á paare, a belete ire-aara áte náza bela ire, á pá ba hare-aara. Duwa á pukura-aha-aara, ta tsante am hare na, a ba itare tá elvan ge ɲane: «Malum, mí kefa ni baaka lambe á ɲa?» ³⁹ Ba tsetse-aara, a naba valarhe ge válale na, a ba ɲane á elvan ge haye: «Tsaatse ba tseriyye.» Daaci a naba tsahe ge válale, tseriyye slede ba seke ndza magaaveka duksa.

⁴⁰ Am iga á una ɲanna maa, a ba Yaisu á elvan ge pukura-aha-aara: «Labára kwá maga lyawa estuwa? Baaka fetarfire á kure áte ya emtu?» ⁴¹ Daaci jaterja lyawa jipu, a ba itare am dagave-aatare: «Ware kena ɲane una ni dete ba effeya antara haye keni tá fansarfe na?»

5

A mbanaa estuwa Yaisu ura an shaitaine (Mat. 8:28-34; Luka 8:26-39)

¹ Am sarte na icaransice haye ɲanna maa, daraada áte iga a guwa ɲanna. Tate ɲanna wá, am kwara á Gairasaine-aha. ² Ba a tsekwese ge Yaisu am paare wá, a naba sesehe ge zhele umele am dagave á irekhya-aha, a se yainu á ba an ye ge Yaisu. ³ Zhele ɲanna wá, an jini am ire, á njá á ba am dagave á irekhya-aha. Baaka ura á dzegwándzegwa tákwasa ɲane, ma an tsavaytsavaye keni. ⁴ Adaba ser kwakya tá puwante sasala áte sera, tá tákwasaná erva an tsavaytsavaye, amá a bataanne bademme. Baaka

ura á dzegwándzegwa njá zhel njanna d'ekid'eki.
⁵ Vayi vacika á já á ba d'ába am dagave á irekhyaha antara áte ire á wa-aha, ámbera á hula, á tata vuwa-aara an nákwá.

⁶ Am sarte na ni a naa Yaisu, a se yain-uye na wá, a sawa á ba an zhagade, kreppe a se mbedehe am sera-aara, ⁷ a fu hula an ndzedá-aara bademme, a ba njane am hula-aara á elvan ge Yaisu: «Ekka Yaisu *Egdza á Dadaamiya Slekse, ázara am dagave á miya? Yá ndaaka adaba Dadaamiya, tasle á njá, fiyemka am zladá!» ⁸ A ndanaa adaba uwe una njanna, adaba a ndaase elva-aara Yaisu, a ba njane: «Ekka shaitaine, sesse am zhel na!» ⁹ Daaci Yaisu a ndavanu zhera-aara ge zhele njanna, a njwanante, a ba njane: «Zhera-aaruwa wá, Dikele á Emnde, adaba njá vayye.» ¹⁰ Zhele njanna a fantau ge kyuwanfe ge Yaisu geni a yaterya jini-aha njanna, a njarinja á ba am kwara njanna.

¹¹ Am tate njanna maa, ndza ankwá walda á nabezhe yaikke, tá piyá áte egdza wa maa, ¹² jini-aha njanna ta fantau ge njala Yaisu, a ba itare tá elvan ge njane: «Tasla á njá, vanjerteva ka baráma, njá de njá am nabezhe-aha na.» ¹³ Yaisu a naba vaterte baráma njanna. Mazla-aara ta naba sesehe ge jini-aha am zhel na, ta dem nabezhe-aha njanna. Nabezhe-aha njanna á maga debu buwa, amá ta naba zlerdaa zhagade a sate egdza wa njanna, ta puwamme am haye, a ndateruhe ge haye bademme.

¹⁴ Daaci zhagade ge suni-aha á nabezhe njanna, ta dateraa labáre ge emnde a makwata antara

emnde a huɔe á ekse baɔemme. Daaci estuwa nalga tá kelá á dem tate ɲanna ge de zhárá názena magaavmage. ¹⁵ Daraada áza Yaisu, tá zhárá ba zhel na ndza an jini-aha am ɲane na á njá, an eɲkale-aara ba lanje, a tsekweme am nanɲyuwe ba seke emnde. Amá itare, baɔemme ta fantau ge mága lyawa. ¹⁶ Daaci emnde na ni ta naana á ba an ice-aatare mága ɲanna baɔemme na, ta fantau ge tsakaterse sera-aara baɔemme, geni a shanaa estara ire-aara zhel ɲanna, antara keda á nabezhe-aha na. ¹⁷ Amá itare, ta ɲala Yaisu geni a dedde am larde-aatare ba ɔekidfekei.

¹⁸ Estuwa Yaisu a naba ɔalme am paare á yawe, amá zhele na shansha ire-aara na a ndavanu ge Yaisu, geni ɲane keni a eɔɔaba. ¹⁹ Amá eksarka Yaisu. A ba ɲane á elvan ge ɲane: «Eptseptsá á dem mba á kure, de vaterteva sera á názena a magakanaa Yaakadada na, antara zezarzi-re-aara na a zakvaara ɲane na baɔemme ge emnde á kure.» ²⁰ Daaci ba zlalá á zhele ɲanna, a de fantau ge ɓala labare-aara am kwara na tá ɔahaná an Ekse Kelaawa na. Baɔemme á emnde na ta cenaa labare-aara na tá maga najipu.

Labáre á egdza á Yayrus an mukse na a gejante nanɲyuwe á Yaisu

(Mat. 9:18-26; Luka 8:40-56)

²¹ A eptsehe zlaɓe áɔaliye ge Yaisu, a icanse haye ásete we-aara, ta se jamme ge nalga a emnde kwakya zlaɓe áɔaliye ázenara. ²² A semhe ge palle á male-aha am mashidi, zhera-aara Yayrus, a se kezlaa ugje am sera á Yaisu,

²³ a fantau ge njala ázeɲara, a ba njane á elvan ge njane: «Tasla á ɲa, sawa fetefa erva á ɲa áte egdza-aaruwa mukse lapika, adaba herzhe á degashe shifa am njane. Má dakemda ka wá, á emtseka mazla-aara, sey á mbembe.» ²⁴ Daaci Yaisu a naba duhe antara njane, kwakya emnde ta daa á dabaná ádehuwa, tá ámbera ebbeca áte baráma.

²⁵ Ndza anjkwá mukse am dagave á emnde njanna, yawe kelaawa ju buwa á maga ba palasa á kela á uzhe. ²⁶ Kwakya zlada na a shanaa mukse njanna áza dauktar-aha. A kedfaa nalmane-aara bademme, aley shanka ngulmire dekideki, sey ba á farfe. ²⁷⁻²⁸ De cenáncena mukse njanna labáre á Yaisu maa, a ba njane: «Una wá, ma ya de fete erva-aaruwa á ba áte nanjyuwe-aara keni, yá mbembe.» Daaci a naba duhe á ba am dagave á emnde njanna, a de fete erva-aara áte nanjyuwe á Yaisu á kya iga. ²⁹ Kertenj a naba icevhe ge kela á uzhe-aara njanna, ba njane keni tapanaatápá am vuwa-aara ganakini mbaambe.

³⁰ Á ba am sarte njanna a naba tapanaahe ge Yaisu keni am vuwa-aara ganakini sessa ndzedá am njane, mbanaambe ura. A naba eptsavte am dagave á nalga njanna, a ba njane á elvan ge itare: «A gejjantaa ware nanjyuwe-aaruwa?» ³¹ Ta njwanante ge pukura-aha-aara, a ba itare: «Ká zhárá dikele á emnde njanna tá becakbeca na ni, a gejjaktaa ware, a ba ka?»

³² Amá a zharateraahe ge Yaisu, ge dise edda una a magaa una njanna. ³³ Daaci gazlaagazla mukse na, adaba tapanaatapa názu a gev am

vuwa-aara. Daaci a sawhe ámbera á gyagya ba seke maagara, a se kezlaa ugje am sera á Yaisu, a ndanse jirire-aara bademme. ³⁴ A ba Yaisu á elvan ge ñane: «Mbakaambe fetarfire á ña egdza-aaruwa, ezzlálá á ba an hairire, de njinja ba layye.»

³⁵ Yaisu zlabé á ba an elva áte we, ta semhe ge emnde á sawa am mba á Yayrus male am mashidi, a ba itare tá elvan ge Yayrus: «Baaka egdzere. Yanya malum mazla-aara.» ³⁶ Amá Yaisu fanuka hyema ge elva-aatare. A ba ñane á elvan ge Yayrus: «A wanƙa lyawa ðekiðeki, naba fetarfe ka.» ³⁷ Daaci a duhe, amá velaaka baráma ðekiðeki ganakini tá ðabaná emnde ádehuwa, sey ta ðabanaa ba tara Piyer, Yakuba, ira Yuhanna egdza emmenjara ge Yakuba ñanna.

³⁸ Daraada am mba á Yayrus maa, ta de beraa emnde kwakya tá maga ba emtañkire. Emnde umele tá kyuwa, emnde umele tá tsáka ðákwa. ³⁹ A demhe ge Yaisu á dem huðe á há, a ba ñane á elvan ge emnde: «Labára kwá maga emtañkire, kwá kyuwa estuwa? Egdzere emtsaaka, á pá ba háre.» ⁴⁰ Amá ta naba puwar dzáká, ágire tá epsawepsawa. Daaci Yaisu a naba bakaterse ásegashe bademme, a yaa ba tara emmenjara antara eddenjara ge egdzere, ira pukura-aha-aara keye na, ta demhe antara ñane á dem bere na á zlava am huðe-aara egdze na. ⁴¹ Daaci ñane a de ñanaa ba erva ge egdze na, a ba ñane á elvan ge ñane: «Talita kuma», amaana: «Egdzere, ya bakanaa ba iya tsettse.» ⁴² Ba seke ndáhá á miya na tsetsa egdze na. Egdze ñanna, yawe kelaawa

ju buwa. Daaci bademme tá maga ba najipu-aara. ⁴³ Amá Yaisu a fater magiya kwakya, geni a balarka dfekideki. Am iga á una ɲanna, a ba ɲane á elvan ge itare: «Vawanteva náza za ge egdzere.»

6

Emnde a Nasarátu fartareka áte Yaisu (Mat. 13:53-58; Luka 4:16-30)

¹ Daaci a tsete ge Yaisu áhuwa, a zlala á dem ekse na ni a waletaa am huɗe-aara na. Pukura-aha-aara keni ta duwa á ba antara ɲane. ² Samsa kwaskwe á puwansepuwe maa, ta naba dem mashidi, a de kwaraterse elva á Dadaamiya ge emnde. Emnde kwakya jarammeje am mashidi ɲanna. Am sarte na cenarvaacena elva-aara, ta mága najipu kwakya áte ɲane, a ba itare: «A de mbese áme elva na estuwa? A shanaa áme ɲane ilmu na? Ázara kwa ba najipu-aha na á maganá ɲane na! ³ Ábi ba ɲane una slega nafa egdza á Maari na? Egdza emmetare ge tara Yakuba antara Yauseys, Yahuda, ira Simaun. Egdzar mama-aha-ɲara ɲwasha keni ta ba am dagave á miya.» A piyatertaa ba una ɲanna ge fetare áte ɲane, baaka umele. ⁴ Daaci a ba Yaisu á elvan ge itare: «Ma áme keni emnde tá fa zherwe áte nabi á Dadaamiya, amá am huɗe á há-aatare, antara vara-aha-aara, ira emnde a ekse-aara bademme wá, tá feka zherwe áte ɲane.» ⁵ Daaci magaaka najipu-aha kwakya am ekse ɲanna, sey ba una a puwaterar erva ge emnde umele-aatare, a mbaterahe. ⁶ Yaisu á

maga ba najipu-aara adaba baakire á fetarfire á emnde a ekse nanna.

Am iga á una nanna maa, a naba tse am ekse nanna, a zlalá á dem ekse-aha na herherzhe na, a de kwaraterse elva á Dadaamiya ge emnde a ekse-aha nanna.

*Yaisu a bela pukura-aha-aara kelaawa ju buwa
(Mat. 10:5-15; Luka 9:1-6)*

⁷ Vacite umele maa, a jatermaare ge pukura-aha-aara am tate palle, a vaterte hákuma áte shaitaine-aha, lauktu a fantau ge belaterbela bubuwa. ⁸ Lauktu a belaterbela wá, a fater bariya, a ba nane á elvan ge itare: «Eksauka ba uwe keni am erva, sey ba zade á kure palle. Magauka kashi á náza za, ma shungu keni am lyiba. ⁹ Fawaumfa kimake am sera, amá dawánka zane bubuwa.» ¹⁰ A ba nane á elvan ge itare zlahe ádaliye: «Máki dakuremda am ekse wá, njawinja á ba am mba na máki lyarakurvaalya am hude-aara na, dem sarte á zlalá á kure am ekse nanna. ¹¹ Má lyiyarakurka emnde, bi cenarka elva á kure wá, dawedde am ekse-aatare, papawaapape berbere na áte sera á kure. Magawateránmaga una nanna, watse tá disá ba itare antara Dadaamiya.» ¹² Daaci ba zlalá ge pukura-aha, tá de belaterá elva á Dadaamiya ge emnde geni a magarmága tuba. ¹³ Ta ngyesaa jini-aha kwakya am emnde; emnde na lapika vuwa-aatare keni, ta gaterve waye an zhera á Dadaamiya, mbarateraambe bademme.

*Elva a emtsa á Yuhanna slemaga baptisma
(Mat. 14:1-12; Luka 9:7-9)*

¹⁴ A cenanaa estuwa sleksu *Hirudus labare á Yaisu adaba bademme á emnde tá ndáhá ba ñane. Ta bantsa emnde umele: «A tsetaa ba Yuhanna slemaga baptisma am faya. Adaba una ñanna an hákuma á mága najipu-aha gergere.»

¹⁵ Amá a ba emnde umele: «Una Yuhanna ka, nabi *Ailiya werre.» A ba emnde umele zlafe ádaliye: «Una ba nabi umele tsekemme, amá ñane keni ba nabi á Dadaamiya ba seke nabi-aha werre.»

¹⁶ De cenáncena sleksu Hirudus gajawe-aatare maa, a ba ñane: «Una ba Yuhanna slemaga baptisma. Ndza icanaayica ire áte ñane, amá a tsetaa ba ñane ñanna am faya!» ¹⁷ A bateraa una ñanna adaba ndza a ndahanaa ba ñane ñanna geni a eksarvaksá Yuhanna. Daaci ta naba eksevaahé, ta puwete zawa áte ñane, ta de belema am dangay. A ngudanaa adaba uwe Hirudus Yuhanna; adaba Hirudus ñanna a eksantaave Hirudiya ge egdza emmenjara Filip.

¹⁸ Amá ankwá á ndandaha Yuhanna, geni a eksantaave mukse ge egdza emmenjara na wá, una ñanna zlayeka dekideki. ¹⁹ Adaba una ñanna Hirudiya wayaaka zhára Yuhanna an shifa dekideki, baaka ba pute-aara ge já shifa-aara. ²⁰ Adaba Hirudus wá, ñane á kuvá Yuhanna jipu, wayaaka á geja shifa-aara, adaba diyaadiya ganakini Yuhanna ura á Dadaamiya, ura jirire. Ba kelaa máki Yuhanna ankwá á baná elva ge sleksu Hirudus wá, á taa weranteka ba we-aara keni, amá wayaawáyá tsa eccena-aara.

²¹ Vacite umele maa, shansha Hirudiya baráma á já Yuhanna. Samsa sarte á ya sleksu Hirudus,

a naba gyaa munri, daaci a naba dante galipa-aha-aara, antara male-aha á sawji-aha ira male-aha umele am kwara á Galili. ²² Duwa á gyaale á Hirudiya, a de shekelaterante ge male-aha na a d'ahateraa slekse na. Hayaranháyá jipu tara slekse an emnde-aara bademme. A naba banánba slekse ge gyaale nanna, a ba nane: «Ma ká kátá uwe keni, naba ndaviyundave, yá vakteva.» ²³ A naba zanu waɗa-aara, geni ma a ndavanu uwe keni, sey a vanteva, una ma kyalma á rezege-aara keni, sey á vanteva.

²⁴ Daaci ba degashe-aara ge gyaale na, a deza emmenjara, ge ndavanu názena ni á se ndavanu ge slekse na. Amá a ba emmenjara: «De enndava ka a varakteva ba ire á Yuhanna slemaga baptisma.» ²⁵ Kertenj a semhe áseza slekse, a ba nane á elvan ge nane: «Yá kátá ká vite ire á Yuhanna slemaga baptisma am kwatame.» ²⁶ Una nanna namaari-aareka dekideki, amá dzegwánka kwalarkwale adaba waɗa na a zanuwa nane á katafke á emnde-aara na. ²⁷ Daaci a naba bela sawji á dem danɗay, ge de sá ire á Yuhanna na. Ba zlalá á sawji na, á dem danɗay na, a de ica ire áte Yuhanna, ²⁸ a sanán ge gyaale nanna am kwatame. Duwa á gyaale nanna, a de vante ge emmenjara.

²⁹ Daada labare ádeza pukura-aha-aara, ta naba sawhe, ta eksante emtsa-aara, ta de hedehe.

*Yaisu a zateru duksa ge zála debu ilyebe
(Mat. 14:13-21; Luka 9:10-17; Yuh. 6:1-14)*

³⁰ Saraasa emnde a bela á Yaisu, ta se ndahanhe bademme á názena ta maganaa itare antara názena ta kwaraterse ge emnde. ³¹ Emnde keni ba tá sawa emnde na, tá zlalá emnde na, baaka ica-aatare d'ekid'eki áza tara Yaisu antara pukura-aha-aara. Ba sarte á za náza za keni ta shanka d'ekid'eki. Daaci a ba Yaisu á elvan ge itare, «Máki estuwa wá, mi zlalawa á dem tate na ta baaka emnde na, kwá de puwansepuwe cekwaanḡudi.» ³² Daaci ta naba deme am paare, ba zlalá-aatare á dem tate na ta baaka emnde átekwa, ba itare an ire-aatare. ³³ Amá naraterna emnde kwakya am sarte na tá zlalá na, daaci ta naba diyatersediye, ta d'abateremhe an sera. Emnde umele keni saresse am ekse-aha gergere, ta d'abateremhe an sera. Baira ta dema ba itare zunḡwe arge tara Yaisu an pukura-aha-aara.

³⁴ De sessa Yaisu am paare maa, á zhárá ba dikele á emnde tá kela ádezenara. Á zharaterzhara wá, a naba zatervaarhe, adaba ta ba seke kyawe-aha na baaka suni am ekte ge itare na. Daaci a fantau ge kwaraterse duksa kwakya áte Dadaamiya. ³⁵ Eblyabelya vaci maa, ta duhe ge pukura-aha-aara ádezenara, a ba itare tá elvan ge ḡane: «Degey baaka vaciya mazla-aara, tate na keni kaamba. ³⁶ Ambane puwateraapuwa emnde na, a zlarzlala á dem ekse-aha antara egdzar makwata-aha na herherzhe áhuna, tá de shakwanu náza za ge we-aatare.» ³⁷ A ḡwaterante ge Yaisu, a ba ḡane: «Vawaterteva ba kure náza za!» A ba pukura-aha tá elvan ge ḡane: «Ká kátá ḡá de shekwatérá náza za jekka deremke wanyara, lauktu á hyater

ge emnde na?» ³⁸ A ndavateru ge Yaisu, a ba ɲane á elvan ge itare: «Kwá an depaiɲ wanyara ázekure? De zharawazhara wára?» Ta de zharanaahe, a ba itare tá elvan ge ɲane: «Depaiɲ á ɲere aɲkwa ilyeɓe ámasla an kelfe buwa.»

³⁹ Mazla-aara a ba Yaisu á elvan ge pukura-aha-aara: «Njawateraanja emnde áte masa an slala an slala.» ⁴⁰ Daaci ta naba ɲateraaha emnde deremke deremke, am slala-aha umele kul ilyeɓe kul ilyeɓe. ⁴¹ Zlauzle una ɲanna maa, Yaisu a naba halante depaiɲ ilyeɓe, antara kelfe buwa na, a kante ice á dem samaya, a slafanaa we-aara ge Dadaamiya. Daaci a kwacaa depaiɲ-aha na, a tegateraa ge pukura-aha, geni tá vatertá itare ge emnde. Am iga á una ɲanna a tegateraa kelfe-aha na keni. ⁴² Bademme á emnde, ma ware keni a zuhe á ba áte huɗe-aara náza zá na, aley jauje zlaɓe ádaliye. ⁴³ Pukura-aha ta halante jugena á depaiɲ antara kelfe ɲanna wára kelaawa ju buwa. ⁴⁴ Kezlaakula á emnde a zá náza zá ɲanna wá, tá maga zála debu ilyeɓe.

*Yaisu á zlála an sera áte ire á haye
(Mat. 14:22-33; Yuh. 6:15-21)*

⁴⁵ Shekwaraaka ɗekideki am iga á una ɲanna, a ba Yaisu á elvan ge pukura-aha-aara: «Dawemda am paare, dawedde kure zuɲɲwe á katafke-aaruwa, ebzaubze guwa á kya erwa. Iya wá, yá puwateraapuwa emtsaade emnde.» ⁴⁶ Puwateraapuwa emnde maa, a naba ɗalete áte egdza wa, a de maga maduwa. ⁴⁷ Zhedaazheda ice, gevge vayi maa, zlarzlaála pukura-aha an

paare á dem dagave á haye ba shagera, amá Yaisu wá, á ba áte wa ñanna ba ñane palle. ⁴⁸ Á zhárá pukura-aha-aara á sawa áte wa ñanna wá, tá baka paare an zlada jipu, á magaterá palasa effeya á eptsaterá á dem iga. An ireñlya wá, a duhe ge Yaisu de shateraasha pukura-aha-aara na áte ire á haye, ñane á zlálá á ba an sera-aara áte ire á haye ñanna. Amá a de magaa ba seke á kátá yaterseye. ⁴⁹ Ba naranna pukura-aha-aara ankwá á zlálá an sera-aara áte ire á yawe na wá, ta naba fu hula, adaba itare ta kurken shaitaine á yawe. ⁵⁰ Itare bademme ba seke á degáshe shifa am itare ge lyawa. Daaci kertenj a ndahater elva Yaisu: «Gazlauka, degiya una ba iya!» ⁵¹ Daaci a naba daleme am paare á dezetare wá, tseriyiye a naba tsaahé ge effeya na. Tá geja ba ire pukura-aha-aara, tá maga najipu. ⁵² Adaba degdege ire-aatare jipu, cenaránka itare najipu na a maganaa an depainj na.

*Yaisu a mbaa lapika-aha am Gainaizarait
(Mat. 14:34-36)*

⁵³ Ba ebzarubze haye wá, tá am haha á Gainaizarait, daaci ta ñgudaa paare-aatare áte we á guwa. ⁵⁴ Ba segashe-aatare am paare wá, emnde ta naba dise Yaisu. ⁵⁵ Daaci ba zhagade-aatare á dem ekse-aha-aatare, ta de sanaa emnde-aha-aatare na ni á waterá vuwa-aatare áte egdera-aha-aatare. Ma a dem tate-ara Yaisu keni, tá maga ba una emnde. ⁵⁶ Bademme á tate na ni a de tsekwaa átekwa Yaisu, ma a de tsekwaa am berni, ma áte makwata, ma am

egdza ekse bademme, emnde ta sanaa emnde-aha-aatare na ni lapika vuwa-aatare, ta fanaa á katafke-aara am dagave á emnde bademme, ta ñalaterunjale geni tá fetefa erva-aha-aatare á ba áte we á nangyuwe-aara keni. Daaci bademme á emnde na ni ta fete erva-aatare áte ñane mbarembe.

7

Elva a nađe á eggye-aha werre (*Mat. 15:1-9*)

¹ Am iga á una ñanna maa, *Farisa-aha antara malum-aha á *tawraita umele ta sawa am Urusaliima ta se jamme áza Yaisu. ² Amá ta naa pukura-aha umele ta naba zu dafa an erva a liya, bararaaka emtsaade áte una ta kwaratersaa am nadina-aatare. ³ Adaba Farisa-aha antara Yahudiya-aha-aatare bademme wá, tá zeka dafa an erva a liya dekideki, sey tá bara erva-aatare ba shagera emtsaade. Estuwa tá anƙwa maga duksa á eggye-aha-aatare an enƙale-aatare bademme. ⁴ Ma ta saa á ba am kwaskwe keni, tá zeka dafa dekideki, máki tsakaraaka yawe. Anƙwa zlađe kwakya nađe á eggye-aha-aatare na tá fansaare itare, ba seke bara tasa-aha-aatare, antara gahe-aha-aatare, ira kazlaña na ta janaa an verzhagane bademme á ba an tsufa ázetare.

⁵ Adaba una ñanna, ta duwa Farisa-aha antara malum-aha á tawraita á deza Yaisu, ta de ndavanundave, a ba itare: «Labára pukura-aha á ña tá fansarka ge názena ta kwarañersaa eggye-aha a ñere, tá naba zá dafa an erva a liya na?» ⁶ A

ɲwaterante ge Yaisu, a ba ɲane: «Una wá, ba jire á Aisaya, adaba ndza maganaamaga ɲane nabiyire áte kure kwa emnde na. Ankwa an puwa am wakita á Dadaamiya, a ba ɲane:

Emnde na wá, tá ankwa á galiya á ba áte we, am ervaunɗe-aatare ta yiyiye an ya.

⁷ Tá ankwa jáháva deme am sera-aaruwa, amá una ɲanna ba dey. Adaba itare tá ndáhá ba naɗe-aha á emndimagwaha, ta ganve ba seke elva-aaruwa.»

⁸ Daaci a eksante elva-aara zlaɓe ádaliye Yaisu, a ba ɲane á elvan ge itare: «Kure kwa yaa shairiya á Dadaamiya, kwá ankwa fansar ge naɗe-aha á emndimagwaha.» ⁹ A ba ɲane á elvan ge itare zlaɓe ádaliye: «Diyakurdiya eptsanve iga ge shairiya á Dadaamiya, geni kwá ganvege naɗe-aha á emndimagwaha. ¹⁰ Ábi a enndaha Muusa, a ba ɲane: Dematervedeme tara emmeɲa an eddeɲa. Ma ware una a ndaase elva yaiyaihe áte eddeɲara bi áte emmeɲara, edda-aara a njeka an shifa ɗekideki. ¹¹ Amá kwa bantsa kure, ma edda-aara á kátá melanu ge eddeɲara bi ge emmeɲara keni, máki ndasendahe edda-aara ganakini ankwa duksa ma andze yá melaku an ɲane, amá ya fan ge slera á Dadaamiya wá, ¹² daaci baaka wedera á edda-aara ge melanu ge eddeɲara bi ge emmeɲara mazla-aara. Estuwa á ba elva á kure. ¹³ An una ɲanna wá, kwa ganve elva á Dadaamiya ba seke duksa dey, kwa tsaá áte naɗe-aha á eggye-aha á kure. Kwakya jeba á duksa-aha ɲanna kwá maganá kure.»

Kazlaŋa na á badza ura an Dadaamiya
(*Mat. 15:10-20*)

¹⁴ Am iga á una ŋanna maa, a ba Yaisu á elvan ge emnde bademme: «Sawmbare, cenauvaacena elva na ba shagera. ¹⁵ Nazu á badza ura an Dadaamiya wá, názena á faná edda-aara á dem mbuweka, á badzená názena á segashe am mbuwe á edda-aara.» ((¹⁶ Edda una máki aŋkwa hyema-aara, a cenevaacena.))

¹⁷ Am sarte na yaterya Yaisu emnde, a de deme am bere maa, pukura-aha ta de ndavanu maana á naraje ŋanna. ¹⁸ A ŋwaterante, a ba ŋane: «Iyau, kure keni kwaasau zlaɓe shakuranka eŋkale-aara, cenakuranka? Diyakurka ganakini baaka názu á duwa ádagashe á dem mbuwe á urimagwe, á badzaterá an Dadaamiya emtu? ¹⁹ Adaba una ŋanna á duka á dem ervaunɗe, amá á dem huɗe, á segashe zlaɓe ádaliye am edda-aara.» An elva-aara ŋanna wá, ganvege náza za bademme ba halal. ²⁰ A ba ŋane á elvan ge itare zlaɓe ádaliye: «Ba názena ni á segashe am mbuwe á edda-aara una á badzaterá an Dadaamiya. ²¹ Adaba kwakya shagerkire á hala na á segashe am ervaunɗe á ura. Á berhaná ba una ŋanna á de maga dakarire, neylire, á de já shifa, ²² á de maga gwardzire, á dem waya duksa á ura, á de maga mandzawire, á de zlerma ura, á de maga ŋgudiyire, á dem shelha, á dem zá vuwa á ura, á dem gálá ire, ira á dem wucire. ²³ Daaci bademme á duksa-aha ŋanna, á segashe á ba am ervaunɗe á urimagwe, á badzaterá ba una ŋanna an Dadaamiya-aara.»

*Mukse á emnde a jeba umele fetarfe áte Yaisu
(Mat. 15:21-28)*

²⁴ Tsetsa Yaisu áhuwa, kwaye a zlálá á dem ekse-aha na herherzhe an berni á Tirus. A de demhe am bere, wayaaka tá diyeddiya emnde, amá dzegwanka shebe. ²⁵ Ankwa mukse umele an shaitaine egdza-aara, egdzere mukse maa, ba a cenaa labare á Yaisu wá, a naba duhe ádezenjara, a de kezlanaa ugje, ²⁶ a fantau ge njala Yaisu geni a ngyainsengye shaitaine njanna am egdza-aara. Mukse njanna wá, mukse á Yahudiya ka, njane mukse á Yunaniŋkau am emnde á Siraufiniki. ²⁷ Daaci a ba Yaisu á elvan ge njane: «Yaterya a zaruze emtsaade egdzara dafa. Haleta dafa á egdzara, puwateranve ge kere-aha wá, una zlayeka d'ekid'eki.» ²⁸ «Ba estuwa,» a ba mukse na, «amá ma kere-aha keni tá wazaná ba itare kwaca á dafa na á valya á sawa am erva á egdzara.» ²⁹ A lyevaa ge Yaisu, a ba njane á elvan ge njane: «Ŋwaktejwa shagera. Naba zlálá á da, baaka shaitaine am egdza á ŋa mazla-aara.» ³⁰ Daaci a naba da-aara mukse na, a de bera egdza-aara, á zlava áte egdera ba lapilayye, baaka shaitaine am njane.

*Yaisu a mbanaahe makwaya na elva keni a
ndaaseka an unjule-aara*

³¹ Am iga á una njanna maa, a tsete ge Yaisu am Tirus, a zlálá á dem Sidaun. Tsante am Sidaun maa, a segashe am kwara á tate na tá dahaná an Ekse Kelaawa na praatte, ge sete we á haye á Galili. ³² Ahuwa maa, ta sanaa makwaya umele zhele, á taa ndaaseka elva an unjule-aara

keni. Daaci ta ɲala Yaisu ganakini á puwar erva-aara, á mbanaambe. ³³ Daaci Yaisu a sanse zhel ɲanna am dagave á emnde, a de tsanaahe ba ɲane palle, a shabanem gulanda-aha-aara am hyema, a kyefaa nyaihe-aara, a gante áte nara, ³⁴ a kante ice á dem zhegela, a puwese shifa á ba an ndzedá; «Aifata,» a ba ɲane á elvan ge zhel ɲanna. Amaana: A wartewára hyema-aha á ɲa. ³⁵ Ba seke ndaha á miya na kerten wartewára hyema-aha-aara, a werte ge we-aara keni, a fantau ge ndaha elva á ba an unɲule-aara. ³⁶ Amá Yaisu a fater magiya kwakya geni a ndaaranka ma ge ware keni. Amá ba seke una ɲane a fater magiya kwakya na wá, itare keni ta de balse labare ɲanna kwakya áza emnde. ³⁷ Daaci bademme á emnde tá maga ba dikere-aara, a ba itare am dagave-aatare: «Bademme á názena a maganaa ɲane na ba shagera! Antara ba makwaya-aha keni á vaterte hyema degey! Wuce-aha keni á weraterta we, tá ndaha elva ba laɲe!»

8

Yaisu a zateru duksa ge emnde debu ufaɗe (Mat. 15:32-39)

¹ Am sarte ɲanna maa, ta semhe ge emnde umele zlaɓe ádaliye ta kwakya jipu, ta se jamme áza Yaisu. Am baaka náza za áza emnde ɲanna, Yaisu a detaa pukura-aha-aara, a ba ɲane á elvan ge itare: ² «Emnde na tá wiwa am ice ge iya, adaba hare keye vatena tá á ba ázerwa, názu á ezza keni baaka. ³ Máki puwanateraapuwa

ba estuwa, baaka názu ta zuwaa itare wá, á de cebateraaceba waya áte baráma. Adaba emnde umele-aatare, ta sawa á sa am tatu yiyiye.» ⁴ Ta nwanante ge pukura-aha, a ba itare: «Á de shaná áme kena ura náza zá am kaamba na ni á hyater ge emnde na?» ⁵ «Ankwa wanyara depaiŋ ázekure?» a ba Yaisu á elvan ge itare. Ta nwanante, a ba itare: «Ŋá an depaiŋ vuye.» ⁶ Daaci: «Njawiŋa am haha,» a ba Yaisu á elvan ge emnde bademme. Nane a halante depaiŋ-aha vuye na, a slafanaa we-aara ge Dadaamiya, a kwacaache, daaci a naba tegateraa ge pukura-aha-aara, geni tá vatertá itare ge emnde. Daaci pukura-aha ta tegateraa depaiŋ na ge emnde. ⁷ Ndza ankwá egdza kelfe-aatare zlaŋe ádaliye. Yaisu a slafanaa we-aara ge Dadaamiya arge kelfe nanna keni, daaci a tegateraa ge pukura-aha-aara, geni tá vatertá kelfe nanna keni ge emnde. ⁸ Bademme-aatare, ma ware keni a zuwa á ba áte huŋe-aara, ta yanaa ba itare náza zá. Pukura-aha ta halante jugena-aara kenday vuye. ⁹ Emnde nanna keni ta vayye tsa, tá maga debu ufade.

Am iga una nanna maa, Yaisu a naba puw-ateraahe, ¹⁰ nane a demhe am paare antara pukura-aha-aara, kwaye ta zlala á dem kwara á Dalmanuta.

**Farisa-aha tá ndava najipu áza Yaisu ge dise nane átekwa*

(Mat. 16:1-4)

¹¹ Ta duhe ge *Farisa-aha ádeza Yaisu wá, a dateraa ba gajawe, ta de tsagwadanaa áte elva. A ba itare tá elvan ge nane: «Máki

a belakaa ba Dadaamiya wá, marañeranmárá najipu palle geni nǎ diyeddiye átekwa.» ¹² Daaci Yaisu a puwese shifa á ba an ndzedá, a ba ñane: «Labára ñane emnde a zamane na tá tataya ba najipu na? Yá ndaakur ba jirire, baaka najipu na ni tá marateranmárá mazla-aara.» ¹³ Mazla-aara ba tse-aara áhuwa, a deme am paare, a eptsehe zlaɓe ádaliye ásete we á guwa á sehuna-aara.

*Shahi á makala á *Farisa-aha antara *Hirudus (Mat. 16:5-12)*

¹⁴ Am tse-aatare ñanna maa, pukura-aha ta naba viyaa náza zá, tá á ba an depaiñ palle ázetare. ¹⁵ Hyemhye am ndáhá elva a Yaisu an naraje an shahi á makala maa, a fater magiya, a ba ñane á elvan ge itare: «Degiya faufa hyema, tsufautsufa ire á kure átuge shahi á makala á *Farisa-aha, antara *Hirudus!» ¹⁶ A ba pukura-aha am dagave-aatare: «A ndaha una Malum, adaba ña viyaa depaiñ.» ¹⁷ Diyeddiye Yaisu názena tá ndahaná itare, a ba ñane á elvan ge itare: «Labára kwa bantsa kure, adaba kwa viyaa depaiñ? Kwaasau zlaɓe diyakurka, ba egdza a una ni kwá taa cenvaaka? Kwaasau zlaɓe shakuránka enkale?» ¹⁸ Kwá á ba an ice á kure ni, aley kwá nanka? Kwá á ba an hyema á kure ni, kwá cenánka? Yehauteyeha ¹⁹ á ba áte depaiñ ilyeɓe na ya kwacanaa ya, ta zanaa emnde debu ilyeɓe na. Kwa halante jugena-aara wárá wanyara?» Ta ñwanante: «Wárá ilyeɓe,» a ba itare. ²⁰ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Depaiñ vuye na ya kwacanaa ya, ta zanaa emnde debu ufade na mu, kwa halante jugena-aara kenday

wanyara?» Ta nwanante: «Kenday vuye,» a ba itare. ²¹ Daaci a ba Yaisu á elvan ge itare: «Aley ni kwaasau zlaɓe diyakurka?»

Yaisu a mbaa ura wulfe am Baytisayda

²² Se tsekwartsekwa am Baytisayda, ta se yainu á ba an ye ge Yaisu emnde, ta sanaa ura wulfe, a ba itare tá elvan ge nane: «Puwetepuwa erva á n̄a áte zhel na tasla á n̄a, geni a mbembe.»

²³ Yaisu a naba n̄a zhel n̄anna áte erva, a danse á dete iga a ekse. Daraada áhuwa maa, a de kyefaa nyaihe-aara, a gante áte ice-aha ge zhel na, a ba nane á elvan ge nane: «Ká an̄kwa nanna emtu?»

²⁴ A kante ice-aara wulfe na, a ba nane: «Yá an̄kwa nanna emnde tá an̄kwa zláá, amá ta ba seke nafa-aha.» ²⁵ Daaci a puwanem erva-aha-aara zlaɓe ádaliye am ice, mazla-aara a naba n̄gyaingyesaa ice-aara zhel na, a mbehe á ba áte una n̄anna, an̄kwa á nanna ba lan̄je. ²⁶ Mazla-aara a belanaahe ge Yaisu, a ba nane á elvan ge nane: «Ezzláá á da, eptseka á dem huɗe á ekse na mazla-aara.»

*A ndaasa Piyer ganakini ba Yaisu una *Almasi-ihu na*

(Mat. 16:13-20; Luka 9:18-21)

²⁷ Am iga á una n̄anna maa, a naba tsetehe ge Yaisu antara pukura-aha-aara, kwaye ta zláá á dem ekse-aha na am kwara á Kaysariya á Filip. Tá áte baráma á zláá maa, a ndavateru ge Yaisu, a ba nane á elvan ge itare: «Ta baa uwe emnde áte iya, ta baa iya ware?» ²⁸ Ta nwanante, a ba itare: «Emnde umele wá, ta baa ka Yuhanna slemaga baptisma. A baa emnde umele, ka nabi

*Ailiya werre. A baa emnde umele zlaɓe adaliye, ka ba nabi umele tsekemme.» ²⁹ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Ay kure ma, kwá ba, ya ware kena?» A nwanante ge Piyer, a ba nane: «Ba ka una ka *Almasiihu na.» ³⁰ Daaci a fater magiya Yaisu, a ba nane á elvan ge itare: «Ndahawanka ge ura umele mazla-aara.»

Yaisu a sanse elva a emtsa-aara, antara tsetse-aara am faya

(Mat. 16:21-28; Luka 9:22-27)

³¹ Am iga á una nanna maa, Yaisu a fantau ge vaterte sera á elva ge pukura-aha-aara. A ba nane á elvan ge itare: «Iya *Ura á emnde bademme wá, baaka pekyaa-aara, sey yá shushe zlaɓa kwakya. Male-aha á larde, antara male-aha á *liman-aha, ira malum-aha á *tawraita, tá de yiyaaya, watse tá zlanazle shifa-aaruwa bademme, amá am hare buwa ge keyire wá, watse yá tsetse am faya.» ³² A ndaterse una nanna ba parakke, shebaaka. A naba dāhese ge Piyer ba itare ta buwa antara Yaisu, a de maganaa gajawe áte elva nanna. ³³ Amá a naba eptsavte ge Yaisu áseza pukura-aha umele, a fantau ge valar ge Piyer, a ba nane á elvan ge nane: «Jinaaja ekka ka Shaitaine. Adaba názena ká dzamaná ka na jarammeka antara náza á Dadaamiya, náza á na ba názu tá dzamaná emndimagwaha.»

³⁴ Mazla-aara Yaisu a dante pukura-aha-aara antara emnde bademme, a ba nane á elvan ge itare: «Máki edda-aara wayaawáyá dāba ya wá, a dzameka shifa-aara dekiɓeki. A eksanteksa dzaŋgala-aara, a dābiɓába an nane. ³⁵ Adaba

máki edda-aara á tataya lya shifa-aara wá, á de kedanaakeda. Amá edda una a kedaa shifa-aara adaba iya, antara adaba labare á higa wá, á de shansha zlaɓe adaliye. ³⁶ Ma edda-aara a zu emtakire á duniya na baɗemme keni wá, ázara námpire-aara ge ɗane máki kedanaakeda shifa na á katafke na? ³⁷ Emtu watse anɗkwa názu ura á de várá shifa-aara an ɗane emtu? Baaka dekiɗeki. ³⁸ Am zamane na wá, emnde eptsaranveptsa iga ge Dadaamiya, wayarka fetaara áte ɗane. Ay degiya, ma ware una a magaa zherwe am dágáve-aatare ge baa ura-aaruwire, bi ge ndahater elva-aaruwa wá, iya *Ura á emnde baɗemme keni, watse á wiyá zherwe ge baa ɗane ura-aaruwire, má watse yá sawa an malika-aha cuɗeɗe, an yaikkire á Edderwa.»

9

¹ Yaisu a farhe zlaɓe adaliye ge ndaaterndaha, a ba ɗane á elvan ge itare: «Yá ndaakur ba jirire, á ba am dagave á kure na keni, tá anɗkwa emnde na ni watse tá emtseka ba estuwa, sey máki naránna an ice-aatare Dadaamiya á jáhá emnde á dem kwara-aara an hákuma-aara.»

*Eptsaptepetsa Yaisu a gev umele
(Mat. 17:1-13; Luka 9:28-36)*

² A magaa hare unɗwahe am iga á una ɗanna maa, Yaisu a detaa tara Piyer antara Yakuba ira Yuhanna, a dateraa áte ire á wa umele slacɗe, ba itare itare áhuwa. Daraada

áhuwa maa, a naba eptsavte ge Yaisu am ice-aatare wá, gevge umele ba seke ñane ka mazla-aara. ³ Nanjyuwe-aara gevge dzayye ba telle, tellire-aara an tsaka ire. Nanjyuwe-aara ñanna wulwule jipu. ⁴ Daaci pukura-aha na tá zhárá ba emndu werre, tara *Ailiya antara Muusa, tá anjkwá ndaha elva antara Yaisu. ⁵ A ba Piyer á elvan ge Yaisu: «Malum, ñere keni ñá anjkwá áhuna na wá, shagera jipu. Kina wá, ñá magakurá dzadzawe-aha keye, palle náza á ña, palle náza á Muusa, palle keni náza á Ailiya.» ⁶ A ndaase elva ñanna ba estuwa, amá diyaaka názena á ndahaná ñane. Adaba itare pukura-aha keye ñanna gazlargazla jipu. ⁷ Cekwaangudí wá, a naba tsekwateraarhe ge kumba. Daaci tá cená ba kwara am kumba ñanna. A ba edda-aara: «Una náwa ñane na wá, Egdza-aaruwa na ya wayetaa ya. Cenancena názena á bakurná ñane.» ⁸ Estuwa ta kante ice wá, ta naa ba Yaisu palle, baaka ura umele ázenara.

⁹ Am sarte na tá átira tsekwa á sa áte ire á wa ñanna maa, Yaisu a fater magiya, a ba ñane á elvan ge itare: «Ndawanka názena kwa naaná kure na ma ge ware keni, a njinja á ba am huđe á kure dem sarte na tsetsa *Ura á emnde bademme am faya.» ¹⁰ Faransarfe am elva ñanna, amá a ba itare am dagave-aatare: «Uwe ñane tsete am faya na a ndahanaa ñane na?» ¹¹ Adaba una ñanna, ta de ndavanu ge Yaisu, a ba itare: «Labára tá bantsa malum-aha á *tawraitá, sey máki eptsapta nabi *Ailiya emtsaade?» ¹² A ñwaterante, a ba ñane: «Una ba jire-aatare, ba seke una ta ndahanaa itare ñanna, á eptsá

Ailiya emtsaafde, á se tsatsanaatsatsa ñane duksa baðemme. A ba iya wá, labára a ba wakita á Dadaamiya, watse á shushe zlaða kwakya *Ura á emnde baðemme, watse tá epsawanaapsawa emnde? ¹³ Ay degiya wá, ya ndaakur ba jirire, ndza eptsapta Ailiya á sawa, amá emnde ta naba magaa hakuma-aatare áte ñane. Una ñanna daada á ba áte una á ndaaná wakita á Dadaamiya.»

*Yaisu ñgyansengye jini am egdzere
(Mat. 17:14-21; Luka 9:37-43a)*

¹⁴ Am sarte na saraasa maa, ta se bera emnde kwakya antara malum-aha á *tawraita áza pukura-aha umele na. Tá anƙwa gajawe malum-aha á tawraita antara pukura-aha na am dagave-aatare. ¹⁵ Baðemme á emnde na, ba ta naa Yaisu wá, tá maga ba najipu-aara. Ba zhagade ádezeñara, ta de yainuye an use. ¹⁶ A ba Yaisu á elvan ge pukura-aha-aara: «Kwa gajawe arge uwe kure antara emnde na?» ¹⁷ A ñwete ge ura palle am dagave á emnde, a ba ñane: «Malum, ya sakaa egdza-aaruwa egdzere zhele, aɗaba anƙwa jini am ñane, á piyante ndaha elva. ¹⁸ Jini-aara ñanna, ma a tsete am tate-ara keni, sey ba á velyanaaveya á dem haha, á kela ugbalyaiye, á kerða slare, á wulesewule vuwa-aara kanɗelanje. Ya ñala pukura-aha á ña ganakini tá ñgyansengye jini ñanna am ñane, amá dzegwaranka.»

¹⁹ Ba wera we-aara ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge itare: «Amá kure emnde a zamane na wá, baaka fetarfire á kure dekideki! Watse

yá njá antara kure dem laukte-ara? Yá fakurá ervaunđe dem sarte-ara estuwa? Sawiyansa kwa kure egdze njanna ge iya!» ²⁰ Daaci ta naba saa egdzere ásezenara. Ba a puwete ice-aara áte Yaisu jini na am egdza njanna wá, a naba fantau ge slakala am egdzere, a velyaa egdze na am ire, á tabara egdze na am haha, á kela ugbalyaiye am mbuwe-aara. ²¹ Yaisu a ndavanu ge eddenara, a ba njane: «A fanantau am sarte-ara?» A ba eddenara: «A fanantau daga am sarte na zlabé egdzere cekwa. ²² Ba kelaa ma tsetse jini-aara njanna wá, sey ba á maganánmaga palasa. Am sarte umele á eblyanme am kárá, am sarte umele á eblyanme am yawe, á kátá ba já shifa á egdzere. Daaci máki ká dzegwándzegwa wá, tasla á ɲa zaɲervarze, melanjerumele.» ²³ A njwanante ge Yaisu, a ba njane á elvan ge njane: «Máki yá dzegwándzegwa emtu, a ba ka? Áza edda una ni anƙwa fetarfire-aara wá, baaka názena ni á gevka na.» ²⁴ Kertenɲ njwatenwa eddarge egdzere, a ba an ká kwara a ba njane: «Fantarfe, amá á hyepka fetarfire-aaruwa, tasla á ɲa meliyumele am huđe-aara.»

²⁵ Daaci Yaisu á zhárá ba tá anƙwa kela emnde ásezetare, a naba valarhe ge jini njanna, a ba nane: «Ekka jini na ká piyante ndaha elva ge ura, ká ganve ura makwaya na, ya bakanaa ba iya, sesse am egdze na, ezzlálá, salika á sem njane đekideki.» ²⁶ A naba fu hula jini na am egdzere, a slakalme am egdzere, a naba sesehe am njane. Amá ba seke baaka shifa am njane, haa ta bantsa emnde umele: «Baaka, emtsamtsa egdze na.»

²⁷ Amá Yaisu a nanaahe áte erva, a tsante, a naba tsaahé ge egdzere an sera-aara.

²⁸ Am sarte na daraada, ta juwa ba itare antara pukura-aha-aara maa, ta naba ndavanuhe ge pukura-aha, a ba itare tá elvan ge nane: «Labara dzegwanjeranka nere ngyesaa jini nanna?» ²⁹ A nwaterante ge Yaisu, a ba nane á elvan ge itare: «Jeba á jini na wá, sey tá ngyansá an maduwa.»

Yaisu ankwá á sanse ge buwire elva a emtsa-aara antara tsetse-aara am faya

(Mat. 17:22-23; Luka 9:43b-45)

³⁰ Daaci tsaretse am tate nanna, ba zlalá-aatare á dem tate umele, ta degashe am huđe á Galili praatte. Am sarte nanna wá, ndza wayaaka Yaisu tá diyeddiye emnde tate na tá átekwa. ³¹ Adaba ankwá á vaterte sera á elva-aha ge pukura-aha-aara. A ba nane á elvan ge pukura-aha-aara: «Iya *Ura á emnde bademme wá, watse tá fime am erva ge emnde, tá de já shifa-aaruwa. Amá am hare ge keyire wá, watse yá tsetse am faya.» ³² Ba palle cenaranka pukura-aha elva-aara nanna. Amá ge ndavanu elva-aha keni, a wateraa lyawa.

Gajawe á pukura-aha arge yaikkire

(Mat. 18:1-5; Luka 9:46-48)

³³ Am iga á una nanna maa, daraada am Kafarnahum. Am sarte na tá am bere, a ba Yaisu á elvan ge emnde-aara bademme: «Ndza kwa gajawe arge uwe kure áte barama?» ³⁴ Amá ta heđu ba we-aatare, baaka ura á ndaha elva. Adaba ndza ta gajawe arge yaikkire, geni watse mala ware am dagave-aatare. ³⁵ Daaci a njehe

ge Yaisu áte tate a njá, a detaa pukura-aha-aara kelaawa ju buwa, a ba ɲane á elvan ge itare: «Ma ware una á kátá gev slekatafke á kure keni, á ganvege ire-aara ba seke ɲane slekataliya á emnde bademme, antara walaadi á emnde bademme.»

³⁶ Am iga á una ɲanna maa, a eksante egdzere, a se tsanaahe á katafke-aatare am huviye-aara ge ɲane, daaci a ba ɲane á elvan ge itare:

³⁷ «Ma ware una a lyevaa egdzere seke una adaba elva-aaruwa, edda-aara a lyevaa ba iya an ire-aaruwa. Edda una a lyevaa iya maa, a lyevaa iya ka palle, a lyevaa ba edda una a belibela na an ire-aara.»

Edda una dagalaaka ásete miya, ura á miya ba ɲane

(Luka 9:49-50)

³⁸ A ba Yuhanna á elvan ge Yaisu: «Malum, ɲere wá, ɲa naa ura umele á ɲgyá jini-aha am emnde an zhera á ɲa, amá ɲa naba piyante, adaba ɲane palle á miya ka.» ³⁹ A ba Yaisu: «A'aa, piyawanteka. Adaba baaka ura a magaa najipu an zhera-aaruwa ni, am iga-aara á valya elva áte iya. ⁴⁰ Adaba máki edda-aara dagalaaka tsawe ásete miya wá, ura á miya ba ɲane. ⁴¹ Yá ndaakur ba jirire, ma edda-aara a vakurte ba yawe á essha keni, máki a vakurtaa adaba zhera-aaruwa geni kwa emnde á *Almasiihu wá, edda-aara á de shansha laɗa-aara.»

Haypa wá, náza a gwágweseka

(Mat. 18:6-9; Luka 17:1-2)

⁴² Zlabe á daliye, a ba ñane á elvan ge itare: «Má edda-aara mbedfanaambedá palle á egdzara ñanna ta fetaare áte iya na á dem haypa wá, ámbane tá ngudanem nákwá á há hiya am mbiye, tá eblyanma am haye, á emtsa, ñgulma ba una ñanna ge edda-aara.

⁴³ «Máki erva á ña aṅkwa á dáká á dem haypa wá, naba icica áte ka, eblyanveblye ba yiyiye. Ámbane ká dem tate á shifa na á zleka na an erva palle, arge una ká njá an erva-aha á ña bukerde, amá ká dem kára á jahanama, kára na á emtseka dekideki na. ((⁴⁴ Jahanama ñanna wá, ma weshege-aara, ma kára-aara keni, á emtseka dekideki.)) ⁴⁵ Máki sera á ña aṅkwa á dáká á dem haypa wá, naba icica áte ka, eblyanveblye ba yiyiye. Ámbane ká dem tate á shifa na á zleka na an ser palle, arge una ká njá an sera-aha á ña bukerde, amá tá de eblyaká á dem kára á jahanama na. ((⁴⁶ Jahanama ñanna wá, ma weshege-aara, ma kára-aara keni, á emtseka dekideki.)) ⁴⁷ Zlabe á daliye, máki ice á ña aṅkwa á dáká á dem haypa wá, naba sansese ice ñanna. Ámbane ká dem zlanna á Dadaamiya an feke palle, arge una ká njá an ice-aha á ña bukerde, amá tá de eblyaká á dem kára á jahanama na. ⁴⁸ Jahanama ñanna wá, ma weshege-aara, ma kára-aara keni, á emtseka dekideki.

⁴⁹ «Diyaweddiye geni, ma ware keni, á de maraná ba kára názu am edda-aara, ma emtake, ma emtaṅka keni, ba seke náza ellenja á maraná ñane emtakire á dale. ⁵⁰ Ellenja wá,

duksa ηgelama. Amá máki ellenja ηanna baaka d̄an̄d̄an̄jire-aara mazla-aara mu, tá maganá uwe ganakini á gevge d̄an̄d̄an̄je zlaβe ádaliye? Baaka pute d̄ekid̄eki. Adaba una ηanna, marausemare duksa ηgelama am kure, njawinja an hairire am dagave á kure.»

10

*Elva á Yaisu áte elva a ica nika
(Mat. 19:1-12; Luka 16:18)*

¹ A naba tsete ge Yaisu am tate ηanna, a zlála á dem kwara á Yahudiya. Am Yahudiya, a de ebzu guwa á Urdun. Áhuwa keni de jarammeje emnde kwakya ázeηara, a fantau ge kwaraterse elva á Dadaamiya, adaba ηane nja-aara ba estuwa.

² Am sarte ηanna maa, ta duhe ge *Farisa-aha umele ádezeηara, ta de ndavanu elva geni tá tsagwad̄aná átekwa. A ba itare tá elvan ge ηane: «Vantevahe *tawraita barama ge zhele geni á belanaabela mukse-aara?» ³ Ge vaterte jawápa maa, Yaisu keni a ndavaterundave, a ba ηane á elvan ge itare: «A bakuraa uwe Muusa áte una ηanna?» ⁴ A ba itare: «Muusa wá, a yaa barama geni zhele ηanna á puwanante nalmesheri á ica nika ge mukse, á vanteva am erva.» ⁵ Daaci a ba Yaisu á elvan ge itare: «Muusa a puwakurte una ηanna adaba ba degdegire á ire á kure. ⁶ Amá áte una am fakte wá, estuweka. Am fakta, am sarte na Dadaamiya a nderaa duksa bademme wá, “a nderaterhe tara zhele an mukse”. ⁷ “Adaba una ηanna zhele á ya tara eddeηara an emmeηara, tá njá antara

mukse-aara. ⁸ Itare ta buwa ɲanna, tá gevge ba vuwa palle.” Estuwa, ta buweka mazla-aara, tá geva ba vuwa palle. ⁹ Daaci názena ni a janmaa Dadaamiya wá, a icanveka urimagwe.»

¹⁰ Am sarte na tá am bere antara pukura-aha-aara maa, ta naba ndavanu ge pukura-aha á ba áte elva ɲanna zlaɓe ádaliye. ¹¹ A ba ɲane á elvan ge itare: «Ma ware una zhele, máki a belaa mukse-aara, a de gaa umele, a magaa ba gwardzire, guge haypa an mukse-aara na a belanaa ɲane. ¹² Ba duksa palle ge mukse keni. Máki a segashe am mba á zhele-aara, a de gaa umele, a magaa ba gwardzire.»

Yaisu a gaterar barka ge egdzara
(*Mat. 19:13-15; Luka 18:15-17*)

¹³ Emnde kwakya ta sanaa egdzara ge Yaisu geni á puwaterar erva a barka-aara, amá pukura-aha ta naba valaterarhe ge emnde a sá egdzara ɲanna. ¹⁴ Amá náterna Yaisu wá, a naba jehe ge ervaunɗe, a ba ɲane á elvan ge pukura-aha: «Piyawaterteka, yawáteryá, a sarsawa egdzara ásezerwa, adaba *kwárá á Dadaamiya náza á emnde na má garevge ba seke itare. ¹⁵ Yá ndaakur ba jirire: Ma ware edda-aara keni, máki lyevaaka dem kwárá á Dadaamiya ba seke náza á egdzere wá, ɲane á taa demka ɗekideki.» ¹⁶ Am iga á una ɲanna, a naba lyevaa egdzara á dem erva-aara, a puwaterar erva, a gaterar barka.

Sleberba a se ndava sera á shifa áza Yaisu
(*Mat. 19:16-20; Luka 18:18-30*)

17 Dedde Yaisu áte barama, anƙwa á zlála maa, a duhe ge zhele umele ádezenjara á ba an zhadage, a de kezlaa ugje am sera-aara, a ba njane á elvan ge njane: «Malum, diyandiya ganakini ka ura mággwe. Naba ndindaha, yá maga tara uwe antara uwe, lauktu yá shá shifa na á zleka na?» 18 A njwanante ge Yaisu, a ba njane: «Labára ká dahiya an ura mággwe? Baaka ura mággwe, máki Dadaamiya ka palle. 19 Ábi diyakdiya shairiya-aha á Dadaamiya na a ba njane: Jeka shifa, manka gwardzire, ileka, manka seydire á fida áte ura, zlermeka duksa á ura, dematervedeme tara eddena an emmena. Ábi diyakdiya una-aha njanna bademme.» 20 A njwete, a ba njane: «Una njanna kwaye á sawa am egdzarire-aaruwa keni njanaan.» 21 A belanu ice á Yaisu, wayetewaye jipu am ervaunfe-aara, a ba njane á elvan ge njane: «Máki estuwa wá, a yakar ba duksa palle. De valuvale názu am rezege á na bademme, tegatertega shungu-aara ge talage-aha, ekka watse ká shánsha lafa-aara am samaya. Daaci sawa d'abidaba.» 22 Ba a cenaa una njanna wá, puwaapuwa vuwa-aara, ba eptsá iga-aara, a zlála an dzámá ire campaukkwe, adaba nalmane-aara kwakya jipu.

23 Daaci Yaisu a zharaa pukura-aha-aara, a ba njane á elvan ge itare: «Kay! Zlazlafa jipu geni tá demda emnde a berba am *kwara á Dadaamiya.» 24 Palle á názu tá ndahaná pukura-aha baaka, elva njanna jauje ge ndzedaaatare. Amá njane a fateraarhe zlafe adaliye,

a ba ɲane: «Una yá ndaakur ba jirire, zlazlaɗa jipu ganakini tá demda emnde á dem kwara á Dadaamiya. ²⁵ Náwa zlazlaɗa ganakini á dedde názlegwame am ɓiye á lipere, amá zlazlaɗa ba náza á sleberba zlaɓe ádaliye ge dem kwara á Dadaamiya.» ²⁶ Ba ta cenaa una ɲanna pukura-aha wá, tá geja ba ire. A ba itare: «Máki ba estuwa wá, ɓaaka ura á ɲezlesenjzle ɗekidɗeki.» ²⁷ A zharateraahe ge Yaisu, a ba ɲane á elvan ge itare: «Áza emnde wá, una taa gevka, amá Dadaamiya wá, ɓaaka názu dzegwanka ɲane.»

²⁸ Piyer a eksetaa elva, a ba ɲane á elvan ge ɲane: «Kwaye ɲere, yaɲeránya duksa baɗemme, ɲá ɗaba ba ka.» ²⁹ A ɲwete ge Yaisu, a ba ɲane á elvan ge itare baɗemme: «Yá ndaakur ba jirire, ma ware una a yaa há-aara, bi egdzar mama-aha-ɲara zala an ɲwasha, bi emmeɲara, bi eddeɲara, bi egdzara-aara, bi fe-aara, máki a yanaa aɗaba zhera-aaruwa antara aɗaba labare á higa wá, ³⁰ ba jirire á de shansha zlaɓe ádaliye una-aha ɲanna baɗemme ma huɗe deremke keni; ma bere, ma egdzar mama-aha-ɲara zala an ɲwasha, ma emmeɲara, ma egdzara-aara, ma fe-aha. Baɗemme á de shansha zlaɓe ádaliye á ba am duniya na. Amá wá, zlaɗa keni á shushe. Á katafke á de shá shifa na á zleka na. ³¹ Amá emnde kwakya ta zunɲwa ba itare kina, tá de gev emnde a kataliya. Emnde kwakya tá am kataliya kina, watse tá gev emnde a katafka ba itare.»

*Yaisu anƙwa á sanse ge keyire elva a emtsa-
aara antara tsetse-aara am faya
(Mat. 20:17-19; Luka 18:31-34)*

³² Tara Yaisu antara pukura-aha-aara tá áte barama á dƒala á dem Urusaliima. Yaisu wá, ɲane á katafke, pukura-aha-aara tá aɲkwa dƒabaná á kataliya, ta yiyiye cekwaangudí antara ɲane. Pukura-aha-aara tá á ba an lyawa am vuwa. Dikele á emnde na tá dƒabaterdƒaba na keni, tá á ba an lyawa ɲanna. Yaisu a dante pukura-aha-aara zlaɓe ádaliye ádezeɲara, a ndaaterahe zlaɓe ádaliye názena watse á de shá ɲane, ³³ a ba ɲane á elvan ge itare: «Duwa á miya á dem Urusaliima kina na wá, iya *Ura á emnde bademme tá de eksivaksa, tá de vite ge male-aha á *liman-aha antara malum-aha á *tawraita. Tá de ndahaná itare geni a jareja shifa-aaruwa. Daaci tá de fime am erva ge emnde na ɓaaka nadina-aatare, ³⁴ tá de zlazlisá itare, tá de kyafiyar itare nyaihe, tá de ziyá itare an ja, tá de janá itare shifa-aaruwa. Amá am hare ge keyire wá, watse yá tsetse am faya.»

*Ndáva á tara Yakuba antara Yuhanna
(Mat. 20:20-28)*

³⁵ Am iga á una ɲanna maa, ta duhe ge egdzara á Jaibaidaiyus, tara Yakuba an Yuhanna, ádeza Yaisu. A ba itare tá elvan ge ɲane: «Malum, náwa ɲa se ɲala ázeɲa, máki ɲá shansha barama-aara.» ³⁶ A ɲwaterante ge Yaisu, a ba ɲane á elvan ge itare: «Kwá kátá uwe kure ázerwa?» ³⁷ A ba itare: «Máki á bashaɲerbasha ervaunɗe á ɲa wá, má watse de njakiinja am yaikkire á ɲa wá, ɲá kátá palle á ɲere á de njá am naɗafa á ɲa, palle á ɲere keni á de njá am názlaba á ɲa.» ³⁸ A ɲwaterante ge Yaisu,

a ba ɲane: «Ábi diyakurka wedere á kure na ma andze kwá ndava ɲane na. Kina wá, watse kwá dzegwándzegwa emtu sha zlaɗa áte náza-aaruwa na watse yá essha na? Zlaɓe ádaliye, watse kwá dzegwándzegwa emtu sepá názena watse yá sepaná ya am vuwa-aaruwa na?» ³⁹ Ta naba ɲwanante: «Ŋá dzegwándzegwa,» a ba itare. A ɲwaterante ge Yaisu: «Shagera,» a ba ɲane á elvan ge itare: «Watse kwá de shá zlaɗa á ba áte náza-aaruwa, watse kwá de sepá názena yá de sepaná ya am vuwa á kure. ⁴⁰ Amá elva a de njá am naɗafa-aaruwa antara názláɓa-aaruwa wá, am erva-aaruweka una ɲanna. Sleɗe-aha ɲanna náza emnde na ni Dadaamiya a tsatsaterán ge itare.»

⁴¹ De cenarácena una ɲanna pukura-aha umele kelaawa na maa, ta naba ica ervaunɗe áte tara Yakuba antara Yuhanna. ⁴² Cenácena Yaisu, a ɗaaterte baɗemme-aatare ádezeɲara, a ba ɲane á elvan ge itare: «Náwa diyakurdiya ganakini emnde na ta slekse-aha á larɗe ba itare am duniya na wá, tá aɲkwa á kwará larɗe-aha-aatare an mára hákuma áte emnde. Male-aha á ekse keni, tá aɲkwa á mára hákuma-aatare am ekse. ⁴³ Amá jeba á una ɲanna wá, a gevka am dagave á kure. Ma ware una á kátá gev male keni, arge una ɲanna wá, a gevge ba seke walaadfi á kure. ⁴⁴ Ma ware una á kátá gev slekatafke á kure keni, a gevge ba seke nave á kure. Malira ba una ɲanna am ice á Dadaamiya. ⁴⁵ Aɗaba ba iya *Ura á emnde baɗemme keni, sanká geni tá se magina emnde slera, amá iya una ya se magateraa slera ge emnde, ya se yá

shifa-aaruwa, geni yá lyelye emnde ba kwakya.»

*Yaisu a vante ice ge Bartimawus
(Mat. 20:29-34; Luka 18:35-43)*

⁴⁶ Mazla-aara maa, daraada am Yairikau. Am sarte na tá anƙwa á zláá am ekse ɲanna tara Yaisu antara pukura-aha-aara maa, kwakya emnde na ta ɗabaterɗaba. Anƙwa ura wulfe zhera-aara Bartimawus egdza á Timawus, a njehe áte baráma na tá anƙwa ɗabaná itare na, ge ɲala áza emnde. ⁴⁷ Am sarte na cenáncena ganakini ba Yaisu ura Nasarátu una á degashe na, a fantau ge ɗaha Yaisu á ba an ká kwara, a ba ɲane: «Yaisu *Egdza á Dawuda, tasla á ɲa zivarze.» ⁴⁸ Kwakya emnde na ta valarhe, ta banaa a ɗuɗe, amá ɲane a far ká kwara, a ba ɲane: «Egdza á Dawuda, tasla á ɲa zivarze.» ⁴⁹ Daaci a tsaahge ge Yaisu, a ba ɲane: «Daɗaha, á sawa.» Ta de ɗante wulfe na, a ba itare tá elvan ge ɲane: «Ehhiga kwa mazla-aara, kwaye á ɗakɗaha, sawa ásezeɲara.» ⁵⁰ A naba tsetehe á ba áte watsewatsire, a puwanve kacekaca-aara, a duhe á ba an zhagade. ⁵¹ Daada áza Yaisu, a ba Yaisu á elvan ge ɲane: «Ká kátá yá magaká estara kina?» A ɲwanante ge wulfe, a ba ɲane: «Yá kátá ba ice, malum-aaruwa.» ⁵² A ba Yaisu á elvan ge ɲane: «Naba zláá á da, mbakaambe fetarfire á ɲa.» Ba seke ndaha á miya na, shansha ice-aara, a ɗabete Yaisu.

11

*Yaisu á dem huɗe á Urusaliima
(Mat. 21:1-11; Luka 19:28-40; Yuh. 12:12-19)*

¹ Herzharanteherzhe Urusaliima am dalbe á ekse-aha buwa tara Baytifaji antara Baytaniya, tá áte vuwa á Wa Anyaranyara maa, Yaisu a belaa pukura-aha-aara buwa á de katafke. ² A ba ñane á elvan ge itare: «Dawmbare á dem ekse na kwaye á katafke á miya na wá, ba tara demda á kure wá, kwá de bera egdza á ezzeṅwa an ṅgudá, zlaḃe njateka ura áte iga-aara, naba pelawaapele, sawiyansa. ³ Máki ura a bakuraa, kwá maga uwe kure, bawanamba ge edda-aara geni a ndavanaa Yaakadada, watse á eptsakurnaptsa zlaḃe ádaliye.»

⁴ Mazla-aara ta naba zlala, ta de bera ezzeṅwa áte ṅgudá áte wakyiya á ura herzhe an we á baráma, ta naba eppela. ⁵ Ta ndavateru ge emnde na tá áhuwa, a ba itare: «Labára kwá pelá ezzeṅwa na?» ⁶ Ta ṅwaterantehe, ta bateraa elva na a ndaateraa Yaisu na, daaci ta naba yaterhe ge emnde ṅanna, ta sawa an ṅane. ⁷ Ta sanaa ezzeṅwa na ge Yaisu, ta ndakete kacekaca-aha-aatare áte iga á ezzeṅwa ṅanna, lauktu a njetaa Yaisu átekwa. ⁸ Emnde kwakya ta pelanse kacekaca-aha-aatare áte baráma, emnde umele ta datsaa hyema á debina am fe, itare keni ta se pelanse. ⁹ Daaci ma emnde na tá á katafke á Yaisu, ma emnde na tá am iga-aara keni, bademme-aatare tá leva ba hula, a ba itare: «Dadaamiya wá, Slekse. A ganga barka ge edda una á sawa an zherá á Yaakadada na. ¹⁰ A famfe Dadaamiya barka am kwára á wulfe á eggyemiya *Dawuda na watse mí njá am huḃe-aara na. Dadaamiya am samaya wá, Slekse ba ṅane palle.»

¹¹ Daaci a dem ge Yaisu á dem huđe á Urusali-ima, a zláá ba suuwe á dem *mashidi yaikke. De zharanaazhara názu am mashidi maa, ba segashe-aara, ta naba eptsá á dem Baytaniya antara pukura-aha-aara, adaba anƙwa á sawa yayiya.

*Yaisu a nyainyainve mama á nabugda
(Mat. 21:18-19)*

¹² Makuralla-aara maa, ta naba segashe am Baytaniya, tá anƙwa á eptsá zlađe adaliye. Ate baráma maa, ɲanaaɲa waya Yaisu. ¹³ A naa mama á nabugda an hyema átekwa yiyiye cekwaanƙuđi an itare, a naba duhe geni ámbane anƙwa egdzere átekwa. Duwa-aara á dem ekte á nabugda ɲanna, amá shanka ba názara keni átekwa, sey a jauwa ba hyema, adaba sarte a yá á nabugdeka. ¹⁴ Daaci a ndaase elva-aara áte nabugda ɲanna, a ba ɲane: «Ekka wá, gaddiru tá nánka egdzere áte ka mazla-aara.» Cenarancena pukura-aha una ɲanna bademme.

*Slera á Yaisu am *mashidi yaikke
(Mat. 21:12-17; Luka 19:45-48; Yuh. 2:13-22)*

¹⁵ Am sarte na daraada am Urusaliima maa, Yaisu a de á ba am *mashidi yaikke. Daduwa á dem mashidi maa, a de beraa emnde a válá kazlaɲa antara emnde a shekwa-aara am huđe-aara, a naba ɲgyaterse ásegashe. A zadánve tabel-aha á emnde a peteke, antara kurshi-aha á emnde a válá takala masar. ¹⁶ A piyaterterte ge emnde a degashe an kazlaɲa am huđe á mashidi, ge dáná á dem tate umele. ¹⁷ Daaci a fantau ge kwaraterse názu am wakita á Dadaamiya,

a ba ɲane: «Aɲkwa an puwa am wakita á Dadaamiya, a ba Dadaamiya: Bere-aaruwa wá, tá ɗahaná an bere á mága maduwa á emnde baɗemme. Amá kure, kwa ganve hwalakwa á nabera-aha.»

¹⁸ Ba ta cenaa una ɲanna male-aha á *liman-aha antara malum-aha á *tawraita wá, mazla-aara ta naba fantau ge mága pute-aatare ge keɗa shifa á Yaisu. Damda lyawa am itare, aɗaba baɗemme á emnde hayaranhaya jipu elva na a kwaratersaa ɲane.

¹⁹ Eblyablya vaci maa, ba degashe Yaisu am huɗe á berni antara pukura-aha-aara baɗemme.

Tá shaná estara emnde duksa na tá yekaná áza Dadaamiya

(Mat. 21:20-22)

²⁰ Makuralla-aara an enjlya-waabere maa, ta naba eptsehe zlaɓe áɗaliye, tá sem berni. Am sarte na tá áte baráma á sawa maa, ta naa nabugda na welasewele antara uksuwe-aara baɗemme. ²¹ A naba yehete ge Piyer elva na a ndaasa Yaisu áte nabugda ɲanna. Daaci a ba ɲane á elvan ge ɲane: «Malum, ezzhárá emtsaade, nabugda na ka nyainyaivaa ka áwaya na, emtsamtsa baɗemme.» ²² Daaci a ba Yaisu á elvan ge pukura-aha-aara baɗemme: «Yá ndaakur ba jirire, máki fakurtarfe an Dadaamiya wá, ²³ ma kwa banán ba ge wa na náwa ɲane na: Tsetse áhuna, de eblyememblye am haye keni, á naba gevge. Máki magakurka shaige, fakurtaarfe á ba an jirire geni názena kwá ndavaná kure á de gevge wá, ba á gevge ɲanna aɗaba kure. ²⁴ Aɗaba una ɲanna yá ndaakur

ba jirire, máki kwá yeká duksa wá, fawtarfe ba seke shakuránsha duksa ñanna zlauzle, sey ba kwá shansha. ²⁵ Daaci máki kwá aṅkwa á maga maduwa, amá diyakurdiya ganakini aṅkwa slehaypa an kure wá, naba yawanarye, Eddekure na am samaya na á de yakuraarye ge kure keni. ((²⁶ Amá má kure kwá yateraarka ge emnde wá, Eddekure na am samaya na, á yakuraarka ge kure keni. »))

A vantaa ware hákuma ge Yaisu?
(*Mat. 21:23-27; Luka 20:1-8*)

²⁷ Saremsa zlaḅe ádaliye á sem Urusaliima maa, ta naba dem *mashidi yaikke. Yaisu aṅkwa á jaɗaba am mashidi ñanna, ta naba duhe ge male-aha á *liman-aha antara malum-aha á *tawraita ira male-aha á larde ádeza Yaisu, ²⁸ ta de ndavanu elva, a ba itare: «Ka shanaa áme hákuma á mága duksa-aha na? Emtu a vaktaa ware baráma-aara?» ²⁹ A ṅwaterante ge Yaisu, a ba ṅane: «Iya keni, yá ndavakurundave duksa palle. Máki vakuriteva jawápa wá, iya keni yá ndaakurse tate na ni ya shaa hákuma átekwa.» ³⁰ Daaci a ba ṅane á elvan ge itare: «A belanaa ware Yuhanna ge se magaterá bap̄tisma ge emnde? Dadaamiya emtu, emndimagwaha he? Vawiteva jawápa.» ³¹ Ta fantau ge ndahanaa am dagave-aatare emtsaade: «Má mi banaa a belanaa Dadaamiya, watse á bamiya: Labára fakurtaareka an ṅane? ³² Má mi banaa ta belanaa ba emndimagwaha keni, zlazlaɗa zlaḅe.» Ta kuva emnde jipu aɗaba baɗemme á emnde fartarfe ganakini Yuhanna nabi á

Dadaamiya. ³³ Adaba una nanna, «Diyanerka», a ba itare tá elvan ge Yaisu. A ba Yaisu á elvan ge itare: «Iya keni yá ndaakurka náza-aaruwa ma ya shaa hákuma á mága duksa-aaruwa áza ware keni.»

12

Naraje an emnde a mándzawe ta yateraa fe am erva

(Mat. 21:33-46; Luka 20:9-19)

¹ Am iga a una nanna maa, Yaisu a vaterte elva an naraje na. A ba nane á elvan ge itare: «Ankwa ura umele a ica fe-aara, a dzebba náfá á inabauhi am huđe-aara, a jantaave an dala, a magaa tate á beca egdza a náfá, ira bere á edda á ufa fe nanna, daaci a yateraa fe nanna bademme am erva ge emnde a slera, nane a daa shula. ² Samsa sarte á egdza a náfá maa, a naba belaa palle á emnde a slera-aara áseza emnde na a yateraa fe am erva na, geni á se lyanvaalya dzaanara am egdzara á náfá na. ³ Amá itare, ta naba eksevaa sleslera nanna, ta zuhe an já, ta belanaahe an erva dey. ⁴ Edda á fe a naba belaa sleslera-aara umele. Nane keni ta se zlazlese, ta kyanmaarhe. ⁵ Edda á fe na a naba belaa sleslera-aara zlađe adaliye. Nane wá, ta se jaa ba shifa-aara. Kwaye nane názena ta magaterte ge emnde a slera á edda á fe. Umele ta shanu ba zlađa, umele ta jaa ba shifa-aara. ⁶ A jauwa ba ura palle áza edda á fe ge ebbela-aara, egdza-aara ba ge nane wayaawáyá jipu na. Am iga-aara a belaa ba nane. A ba nane: “Egdza-aaruwa ba ge iya na wá, sey tá de fá zherwe áte nane.”

⁷ De samsa egdza-aara ñanna maa, a ba emnde a kwara fe am dagave-aatare: Yawwaa, kwaye samsa edda una watse á zaná ñane waráta á fe á miya na. Gwawamiyargwe, jaumiya shifa-aara, fe-aara ñanna á de gev ba náza á miya. ⁸ Daaci ta eksevaa egdza-aara ñanna, ta naba jaa shifa-aara, ta de eblyanve áte iga á dala.»

⁹ Daaci a ndavateru ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge itare: «Kina wá, watse á magaterá uwe edda á fe ge emnde a kwara fe ñanna? Ay degiya watse á se ceɓa emnde ñanna bademme, á faterem fe-aara am erva ge emnde umele. ¹⁰ Anƙwa naraje am wakita á Dadaamiya, a ba ñane:

Ba nákwá ñanna ta eblyanvaa emnde a nyáña bere na una, a eksantehe ge Dadaamiya, a ganve nákwá na á ñáná ñane ndzedá á bere ñanna bademme.

¹¹ Kwaye ñane názena a maganaa Yaakadada, shagera ge miya, máki namiyanna duksa ñanna.

Ábi ndaakursende naraje ñanna.»

¹² Male-aha á Yahudiya-aha tá kátá eksa Yaisu á ba am sarte ñanna, adaba diyardiya ganakini á bálá nákwá ñanna á ba áte itare. Amá a wateraa lyawa átuge emnde, daaci ba tse-aatare, ta naba zlála, ta yanhe.

*Elva á hadáma ge male á larde á Rauma
(Mat. 22:15-22; Luka 20:20-26)*

¹³ Daaci ta de magaa sawari-aatare, ta belanve *Farisa-aha antara emnde á sleksu *Hirudus, ge de ndavanu elva tá tsagwadáná an ñane. ¹⁴ Ta duhe ge emnde ñanna, a ba itare tá elvan ge

Yaisu: «Malum, diyaŋerdiya geni ekka wá, ka slejirire, baaka lambe á ña átuge ice á emnde, baaka lambe á ña áte ŋgahire á urimagwe keni. Ka, ká kwaraterse ba uñjule á Dadaamiya ge emnde. Ndaaŋernda ba jirire, am *tawraitá á miya mu, aŋkwa emtu baráma á puwaná hadáma ge male á larde á Rauma, baaka he? Buweka dekideki, ña eppuwa emtu, ña puweka he?»

¹⁵ Amá diyaadiya Yaisu názena a satersa na. Daaci a ba ñane á elvan ge itare: «Labára kwá tsagwaditságwada? Sawiyansa shuŋgu yá nanaana.» ¹⁶ Ta naba de sanaa shuŋgu na. A ba Yaisu á elvan ge itare: «Nderáva á ware una áte shuŋgu na? Ira zhera na, zhera á ware?» Ta ŋwanante, a ba itare: «Náza á male á larde á Rauma.» ¹⁷ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Daaci má estuwa wá, puwawanpuwa ge male á larde názu zlaya-aara, ge Dadaamiya keni názu zlaya-aara.» Baďemme-aatare tá maga ba najipu á jawapa-aara ñanna.

*Ndava áza Yaisu áte tse á emnde am faya
(Mat. 22:23-33; Luka 20:27-40)*

¹⁸ Daaci ta duhe ge *Saduki-aha keni ádeza Yaisu. Ba itare emnde na tá bantsa itare, baaka tse á emnde am faya na. Ta se ndavanu elva, a ba itare: ¹⁹ «Malum, aŋkwa a puwamitaa Muusa, a ba ñane: má keďaakeda egdza emmeŋara ge ura, a yaa mukse baaka egdzere wá, a melesemele egdza emmeŋara ge zhele-aara mukse ñanna, a fanfa wulfe ge egdza emmeŋara na keďaakeda na. ²⁰ Iyau, ndza tá

anƙwa dawalaa vuye ta egdzar mama, duwa á makaji-aatare, a gaa gyaale, amá a naba kedehe, a yaa mukse na, baaka egdzere. ²¹ Daaci a naba melese ge sledába-aara mukse na, nane keni a naba kedehe, a yaa mukse na baaka egdzere. A melese ge keyire-aatare keni, nane keni ba lahe nanna. ²² Itare vuye na ta gaa ba mukse nanna palle, amá baaka ura a yaa egdzere an nane, lauktu á kedá. Am iga-aatare, a kedá ge mukse na keni. ²³ Vaci tse á emnde am faya mu, watse átuge ware mukse na palle? Adaba itare vuye na ndza mukse-aatare ba nane palle!»

²⁴ A nwaterante ge Yaisu, a ba nane á elvan ge itare: «Kure jakuraaveje áte baráma a jirire. A jakuraa uwe áte barama? Adaba diyakurka názu am wakita á Dadaamiya, diyakurka ndzedá á Dadaamiya keni deki deki. ²⁵ Adaba máki tsarettse emnde am faya wá, baaka gá mukse, ma nwashá keni baaka de gá zhele mazla-aara. Emnde bademme tá de njá ba seke malika-aha am samaya. ²⁶ Elva a tse á emnde am faya maa, ndaakurseka názena a puwetaa Muusa áte elva a dake emtu? Adaba a ba Dadaamiya á elvan ge Muusa áte eggye-aha á kure werre wá: Ba iya una ya Dadaamiya á Ibrahimá, ya Dadaamiya á Isiyaaku, ya Dadaamiya á Yakubu. ²⁷ Daaci máki estuwa wá, tá á ba an shifa-aatare emndu werre. Adaba Dadaamiya wá, nane Dadaamiya á emnde na tá an shifa, Dadaamiya á emnde na ni tá an emtseka. Daaci diyaweddiye ganakini jakuraaveje ba jirire.»

Yaikka ura-ara am shairiya-aha á

Dadaamiya?

(Mat. 22:34-40; Luka 10:25-28)

²⁸ Anƙwa malum á *tawraitu umele, a cenanaa á ba an hyema-aara názena ta ndaana tara Yaisu antara *Saduki-aha maa, ɲane a nanna ganakini ɲwatertenwa Yaisu shagera. Daaci ɲane keni a naba duhe an ndava-aara ádezenjara, a ba ɲane á elvan ge ɲane: «Yaikka ura-ara am shairiya-aha á Dadaamiya baɗemme?» ²⁹ A ɲwanante ge Yaisu, a ba ɲane á elvan ge ɲane: «Eccena kwa, náwa yá ndakndaha: Cenevaacena elva na ba shagera *Iserayiila! Yaakadada Dadaamiya á miya wá, ba ɲane palle una Yaakadada. ³⁰ Ewwáya Yaakadada Dadaamiya á ɲa an er-vaunɗe á ɲa baɗemme, an shifa á ɲa baɗemme, an enƙale á ɲa baɗemme, ira an ndzedá á ɲa baɗemme. ³¹ Eccena zlaɓe áɗaliye náwa buwire-aara: Ewwáya sleriya á ɲa ba seke ire á ɲa. Baaka una á ju ge una-aha ɲanna.»

³² A ba malum á tawraitu na á elvan ge Yaisu: «Una wá, ɲwaktenwa shagera, malum. Elva á ɲa na ba kalkale-aara. Yaakadada wá, ba ɲane palle una Dadaamiya, baaka umele.

³³ Shagera ba urimagwe á wáyá Dadaamiya-aara an er-vaunɗe-aara baɗemme, an enƙale-aara baɗemme, an ndzedá-aara baɗemme, ira á wáyá sleriya-aara ba seke ire-aara. Yaikka ba una ɲanna arge sadake á dabba-aha, antara sadake á duksa-aha umele na tá vante ge Dadaamiya.»

³⁴ Nanna Yaisu ganakini a ɲwanante á ba an unɲule-aara, a ba ɲane á elvan ge ɲane: «Ekka wá, a yakar ba kapáka palle ge dem *kwara á Dadaamiya.»

Am iga á una ñanna, baaka ura a kwamaa ndavanu elva mazla-aara.

**Almasiihu á tsaaka an wulfe á *Dawuda*

(Mat. 22:41-46; Luka 20:41-44)

³⁵ Daaci Yaisu anƙwa á kwaraterse elva á Dadaamiya ge emnde am *mashidi yaikke maa, a naba ndavateruhe, a ba ñane: «Ta bantsa malum-aha á *tawraita *Almasiihu wulfe á *Dawuda mu, a sawa estara? ³⁶ Adaba ndza a banba Dawuda an hákuma á Shedekwe Cudedde, a ba ñane:

A ba Yaakadada á elvan ge Yaakadada-aaruwa: Njinja am nadafa-aaruwa, dem sarte na má ganatervege kelaade-aha á ña tate á puwa sera á ña.

³⁷ Dawuda an ire-aara a dƙhanaa an Yaakadada. Ay á sawa estara kena ni á gev wulfe-aara na?»

Bademme á dikele á emnde ñanna, ta cenanaa á ba an higa.

*Yaisu anƙwa á gíyá emnde geni a farfa hyema áte ire-aatare áza malum-aha á *tawraita*

(Mat. 23:1-36; Luka 20:45-47)

³⁸ Daaci am sarte na anƙwa á vaterte sera á elva-aha, a ba ñane á elvan ge itare: «Faufa hyema am ire á kure áza malum-aha á *tawraita. Adaba itare ta emnde a waya marava am zane sadadde, tá kátá emnde tá gater use an ga ire am dagave á zlamaha. ³⁹ Am mashidi keni maa, tá kátá ba slede na átire ge náza á emnde bademme na. Ma am muñri keni, itare sey tá de kátá ba slede na ni an dárádza jipu na. ⁴⁰ Emnde a za ñwasha wegyege áte há keni ba itare. Daaci tá sladanve maduwa-aatare ákatafke á emnde

wá, geni ta emnde a jirire ágire. Itare zlada-aatare á de jauje ge náza á emnde bademme vaci shairiya.»

Sadake á nasherire na a fanaa wegyege a mukse

(Luka 21:1-4)

⁴¹ Daaci a njehe ge Yaisu herzhe an nakwati na tá puwa sadake á nasherire á dem hufe-aara na, á zhárá emnde tá anjwa puwa sadake á dem nakwati na. Á zhárá dikele á emnde a berba, tá puwa sadake-aatare wá, sadake-aatare kwakya jipu. ⁴² Am iga-aatare maa, a tsetehe ge wegyege a mukse umele nane taláge, a de puwum kwaba-aara buwa. ⁴³ Daaci Yaisu a dante pukura-aha-aara, a ba nane á elvan ge itare: «Yá ndaakur ba jirire: Wegyege a mukse na kwaya nane talage ba jipu na wá, nane a puwum názá-aara, jauje ge náza á emnde bademme. ⁴⁴ Adaba itare wá, kwakya nalmane-aatare ta saa ba cekwa-aara ge sadake á nasherire. Amá mukse na wá, nane talage. Baaka tsa umele, amá a naba saa názu am rezege-aara bademme.»

13

*Yaisu á ndáhá elva a mbedá *mashidi yaikke*
(Mat. 24:1-2; Luka 21:5-6)

¹ Saresse am *mashidi yaikke maa, a ba pukura-aara umele á elvan ge nane: «Malum ezzhara emtsaade jeba á nderáva á mashidi na, yaikkire-aara antara zariyire á nákwá-aha-aara na bademme.» ² A nwanante ge Yaisu, a ba nane á elvan ge nane: «Ká nanna una nanna

baɗemme na wá, watse á mbeɗa baɗemme, ba nákwá palle keni watse á jauka áte ukfeɗara nákwá.»

Zlaɗa-aha na watse á magava lauktu á zla duniya

(Mat. 24:3-14; Luka 21:7-19)

³ De njaanja Yaisu áte ire á Wa Anyaranyara am ndaɗɗire á *mashidi yaikke. Pukura-aha-aara tara Piyer an Yakuba, Yuhanna ira Andere, itare wá, tá aɗkwa ázeɗara. Ta ndavanuhe ge pukura-aha-aara ɗanna, a ba itare tá elvan ge ɗane: ⁴ «Ndaɗerndaha watse á magava am sarte-ara una ɗanna? Watse ɗá dise áte uwe ganakini herzhe á magava duksa-aha ɗanna?»

⁵ Daaci a ba Yaisu á elvan ge itare: «Kure wá, faufa ba hyema, a se keɗarakuraaka emnde umele. ⁶ Aɗaba watse kwakya emnde na tá de sawa an zhera-aaruwa, ma ware keni á se ba: Ya ɗane ba iya. Daaci tá se keɗa emnde kwakya. ⁷ Watse kwá cenáncena labare á wáwa-aha am larde-aha na ba herherzhe an kure, antara am larde-aha na yiyye an kure, amá gazlauka ɗekiɗeki. Sey á magaavemage una-aha ɗanna, amá zlaɗe zle á duniya ka emtsaɗe. ⁸ Watse larde umele á de darge larde umele an wáwa. Emnde á slekse umele, tá de darge kwara á slekse umele an wáwa. Á de gejava haha am tate-aha gergere, á de demda waya am larde-aha gergere. Una-aha ɗanna wá, zlaɗe ba fakta á zlaɗa emtsaɗe, ba seke náza á mukse na fanantaufe zlaɗa á ya.

⁹ «Amá kure wá, faufa hyema ba shagera áte ire á kure. Adaba watse tá dákurá á de katafke á shairiya, tá de slerpákurá an ja am mashidi-aha-aatare. Watse tá de tsákurá á katafke á male-aha á duniya, tá de tsákurá á katafke á slekse-aha adaba zhera-aaruwa. Estuwa, kure keni kwá de ndaasendahe seydire áte iya á katafke-aatare. ¹⁰ Amá wá, sey máki cenarácena emnde labare á higa am jeba-aha á emnde na tá am duniya bademme, lauktu á zla duniya. ¹¹ Am sarte na ni watse tá dákurá á de katafke á shairiya na wá, dzamauka ire á názena kwá de ndaaná kure, de ndaundaha ba názena ni á de semsa á sem ire á kure am tate ñanna. Adaba una ñanna elva á kure ka, á de vakurta ba Shedekwe Cufedfe. ¹² Am sarte ñanna maa, emnde umele tá de vaterta ba itare an erva-aatare egdzar mama-aha-aatare ge emnde, geni a de cebarateraaceba. Dada-aha keni tá de vaterta ba itare egdzara-aatare ge emnde, geni a de cebarateraaceba. Egdzara umele keni tá de daterar ge dada-aha-aatare antara mama-aha-aatare, tá de ceba ba shifa-aatare. ¹³ Emnde bademme tá de dá ba kelaadire ádete kure adaba zhera-aaruwa. Amá edda una tsaatse shagera dem halavuwa-aara wá, á lyelye shifa-aara.»

*Zladá na baaka kalle-aara na
(Mat. 24:15-28; Luka 21:20-24)*

¹⁴ «Watse kwá nanna duksa na ni tá dahaná an shagerkire emtañka dekideki na am tate na zlaya-aara ka. (Ma a ndaasa ware elva-aaruwa na keni, a cenevaacena elva ñanna ba shagera). Vacite na ni má nakuranna duksa ñanna wá, watse kyaakya ge emnde na tá am Yahudiya, tá

zlerda zhagade á dem huđe á wa. ¹⁵ Edda una áte ire á bere keni, a tsunƙa á dem huđe á bere ge hálá kazlaŋa-aara. ¹⁶ Edda una am fe keni, a eptseka á sá ge se hálá nangyuwe-aara. ¹⁷ Watse á tsaame kwa zlaďa á ƚwasha na watse tá á huđe am sarte ƚanna, antara ƚwasha na tá an egdzara áte erva na! ¹⁸ ƚalaunƙala Dadaamiya ganakini a gevka lámare ƚanna am sarte á ekhye. ¹⁹ Adaba watse kwakya jipu zlaďa am sarte ƚanna. Ta nderaa estuwa duniya daga am fakta sem vatena, jerka jeba á zlaďa ƚanna đekidėki. Á de jerka keni zlaďa na ni ta kalle an una ƚanna. ²⁰ Ma andze gulanaaka Dadaamiya hare-aha á zlaďa ƚanna wá, ma andze á jauka ura an shifa ba palle keni. Amá a naba gulanaahe ge Dadaamiya adaba emnde na a dzeratersaa ƚane tá átuge ƚane na.

²¹ «Daaci am sarte ƚanna, ma a bakurnaa ware: Náwa aƚkwa *Almasiihu áhuna, bi kwaye aƚkwa áhuwa, lyiyauka elva ƚanna đekidėki. ²² Adaba watse tá jesaareje almasiihu-aha fida, antara nabi-aha fida am sarte ƚanna. Watse tá maga nalaama-aha antara najipu-aha gergere, geni ambane tá keďateraakeda emnde na ni a dzeratersaa Dadaamiya na áte eƚkale. ²³ Kure wá, faufa hyema ba shagera, adaba fanakuremfa am vuwa zlauzle.»

*Sawa á *Ura á emnde bademme
(Mat. 24:29-31; Luka 21:25-28)*

²⁴ «Am iga a hare-aha á zlaďa ƚanna maa, vaciya á de gevge danƚwe bademme, tere keni á de máreka parakkire-aara, ²⁵ terlyakwa-aha

keni watse tá geda á sem áhá, bademme á ndzedá á názena áte samaya á de gejavtegeje ba ñarñare slede. ²⁶ Daaci watse tá zhára ba iya *Ura á emnde bademme yá anjwa á sawa áte kumba, yá sawa an hákuma yaikke antara demdemire. ²⁷ Watse yá bela malika-aha-aaruwa á dem karáfke-aha á duniya ufade kerde, tá jatermaare ge emnde na ya dzeratersaa ya na á sawa am tate-aha bademme.»

Gáráva an nabugda, má yaaya hyema anwaslire

(Mat. 24:32-35; Luka 21:29-33)

²⁸ «Diyaweddiye á ba áte mama á nabugda. Máki kwa nanna gedaageda hyema átekwa, yaaya umele anwaslire wá, diyakurdiya ganakini herzhavteherzhe madare. ²⁹ Una keni ba duksa palle. Máki anjwa á magava duksa-aha ñanna wá, diyaweddiye ganakini iya keni yá á ba áte we á sera mazla-aara ge sawa. ³⁰ Yá ndaakur ba jirire: emnde a zamane na tá de zlauka ba estuwa, sey máki naranna duksa-aha ñanna. ³¹ Tara samaya an haha wá, tá nabe keda, tá zlauzle. Amá elva-aaruwa wá, á kedeka dekideki, sey má gevge.»

Sarte á zle á duniya wá, diyaa ba Dadaamiya palle

(Mat. 24:36-44)

³² «Amá elva á hárá á bere, antara sarte ñanna wá, ñaaka slediya-aara dekideki. Ma malika-aha am samaya, ba *Egdza á Dadaamiya keni diyaaka, sey diyaa ba Dadaamiya palle ñane Dada. ³³ Daaci faufa hyema, pauka hare, adaba

diyakurka sarte ṅanna. ³⁴ Una ṅanna watse á magava ba seke náza á edda á há, má á daa shula. Lauktu á zlálá, á faterem huḑe á há-aara am erva ge emnde a slera-aara, ma ware keni á far slera na á de maganá ṅane, á vante sawari ge slewufa á wakyiya, geni a peka hare dekiḑeki. ³⁵ Daaci ba duksa palle ge kure keni. Pauka hare, tsakwautsakwa hyema, adaba diyakurka sarte na ni á de sá edda á há átekwa na. Bi watse á sá an manḡaripu, bi an huḑe á vayiya, bi an ireṅlya, bi an eṅlya. ³⁶ Máki saasa am beressire wá, a se berakurka kwá am hare. ³⁷ Elva ṅanna ya bakurnaa iya na wá, ge emnde bademme. Daaci bademmire á kure, pauka hare, tsakwautsakwa hyema!»

14

Male-aha tá am sawari á eksá Yaisu
(Mat. 26:1-5; Luka 22:1-2; Yuh. 11:45-53)

¹ A juwaa ba hare buwa tá maga muṅri á *Paska antara muṅri á depaiṅ na baaka shahi á makala am huḑe-aara na. Am sarte ṅanna maa, male-aha á *liman-aha, antara malum-aha á *tawraitá, tá aṅkwa tatayaná á ba an ndzeḑa dabari ganakini tá eksevaksa Yaisu á ba an nasherire, tá keḑanaakeḑa shifa-aara. ² A ba itare am dagave-aatare: «Magaumika una vaci muṅri, geni a tsaranteka emnde elva.»

Mukse na a puwar waye ge Yaisu
(Mat. 26:6-13; Yuh. 12:1-8)

³ Am sarte na Yaisu am Baytaniya maa, a dem mbá á Simaun umele ndza á waná derve. Tá arge

ɗafa maa, a duhe ge mukse umele an kuderá á waye umele tá ɗahaná an nardisa, á se emtake, kwakya gane-aara keni. Daaci mukse na a naba kezlanvuhe ge we á kuderá á waye ɗanna, a puwanem waye na am ire ge Yaisu. ⁴ Emnde na tá aɗkwa áhuwa ɗanna wá, emnde umele-aatare a naba jaterhe ge ervaunɗe, a ba itare am dagave-aatare: «Azara nampire-aara kina ta badzanve waye na? ⁵ Ábi ma andze tá naba veluvela ma gursa deremke keni, daaci ma tá naba tegatertega ge talaga-aha.» Daaci ta fantau ge far haypa ge mukse na.

⁶ Amá a ba Yaisu á elvan ge itare: «Weshawananteka ire ge mukse na. Labára kwá hyainá lyuwa? Názena a maginaa ɗane na shagera jipu. ⁷ Aɗaba talaga-aha wá, ma vaatara keni watse tá á ba átevege kure. Ba kelaa má kwá kátá magaterá shagerire, watse ba kwá emmaga. Amá iya wá, watse ya baaka átevege kure. ⁸ Mukse na wá, ɗane maginaamaga názena ni a dzegwanaa ɗane. A puwiyar waye na wá, tsatsiyaatsatse zlauzle ge ɓeliya am evege. ⁹ Yá ndaakur ba jirire, am huɗe á duniya baɗemme, baɗemme á tate na ni tá de ɓálá labare á higa átekwa na wá, tá de ndaha názena ni a maganaa mukse na keni, tá de viyanaaka.»

Yahuda aɗkwa á vela Yaisu

(Mat. 26:14-16; Luka 22:3-6)

¹⁰ Am iga a una ɗanna maa, a naba tsetehe ge Yahuda Iskariyaut, ɗane keni ba palle á pukura-aha kelaawa ju buwa. A duhe ge ɗane ádeza male-aha á *liman-aha, a de bateraa á kátá

velateru Yaisu. ¹¹ Higa ge male-aha na, a ba itare tá elvan ge ñane: «Watse ñá vakte nalmane.» Daga á ba am sarte ñanna, Yahuda a fantau ge tataya faterem Yaisu am erva-aatare.

*Yaisu arge masane á *Paska antara pukura-aha-aara*

(*Mat. 26:17-25; Luka 22:7-14, 21-23; Yuh. 13:21-30*)

¹² Am váha zunñwire na ni tá zá muñri na baaka shahi á makala am huđe-aara na wá, tá cebán ba vacite ñanna egdza kyawe á *Paska. Ta ndavanu ge pukura-aha-aara, a ba itare tá elvan ge ñane: «Ká kátá ñá de tsatsakaná áme dafa á Paska?» ¹³ Daaci Yaisu a eksetaa emnde buwa am pukura-aha-aara, a belateraa á de katafke. A ba ñane á elvan ge itare: «Dawmbare á dem huđe á ekse, kwá de já ire antara zhele á sepa yawe am hwama wá, dabaudfaba á dem mba na á duwa ñane. ¹⁴ De bawanánba ge edda á há wá, a ba Malum: Áma bere na ñá de zá dafa á Paska am huđe-aara antara pukura-aha-aaruwa? ¹⁵ Daaci ñane á de marakurá bere yaikke átire ge bere an tsatsa kazlaña am huđe-aara bademme, kwá de tsatsamiya dafa á muñri am huđe-aara.» ¹⁶ Daaci ba zlála ge pukura-aha na á dem huđe á ekse, tá de bera duksa ba seke una a baternaa Yaisu na. Ta tsatsaa dafa á muñri am bere ñanna.

¹⁷ Am iga a mangaripu maa, daada Yaisu antara pukura-aha-aara. ¹⁸ Am sarte na tá ankwá á zá masane, a ba Yaisu á elvan ge itare: «Yá ndaakur ba jirire, watse á veliya ba palle á kure, kwa emnde na náwa má zá dafa átirpalle na.» ¹⁹ Daaci bademme á pukura-aha jáviya ba

tá kyuwa. Ta fantau ge ndavanu an palpale, ma ware keni á baná ba: «Iya ka ndza Yaakadada?»

²⁰ A n̄waterante ge Yaisu, a ba n̄ane á elvan ge itare: «Watse á veliya ba palle á kure, kwa pukura-aha kelaawa ju buwa na náwa má zá d̄afa am tása palle na. ²¹ Iya *Ura á emnde bad̄emme wá, baaka pekyaa-aara, sey ba yá emtsa. Áte una ta puwete am wakita á Dadaamiya áte ya wá, ba estuwa. Amá watse zlad̄a jipu ge edda una ni á de veliyá n̄ane, ambane ma yareka.»

Masane Cud̄ed̄e

(*Mat. 26:26-30; Luka 22:14-20; 1 Kaur. 11:23-25*)

²² Am sarte na tá an̄kwa zá masane maa, Yaisu a eksetaa d̄afa, a slafanaa we-aara ge Dadaamiya, a kezlanve d̄afa na, daaci a vaterte ge pukura-aha-aara. A ba n̄ane á elvan ge itare: «Nawmbare, lyauvalya. Una na wá, vuwa-aaruwa.» ²³ Am iga a una n̄anna maa, a eksante feka, a slafanaa we-aara ge Dadaamiya, a vaterte, itare bad̄emme sharushe. Am sarte na tá an̄kwa esshá, a ba n̄ane á elvan ge itare: ²⁴ «Una n̄anna uzhe-aaruwa a puvaa ad̄aba emnde kwakya, Dadaamiya á ngudaterá an una n̄anna namána ge emnde. ²⁵ Yá ndaakur ba jirire, am sali kataliya na wá, yá dalika á shá yawe á egdza a náfa mazla-aara, sey watse yá de shá ba una an̄waslire am zlanna á Dadaamiya.» ²⁶ Am iga á una n̄anna maa, ta eksante láhe á gálá Dadaamiya, ba tse-aatare, ta zlálá ádete ire á Wa Anyaranyará.

A ba Yaisu watse á yiyaaya Piyer

(Mat. 26:31-35; Luka 22:31-34; Yuh. 13:36-38)

²⁷ Daaci a ba Yaisu á elvan ge pukura-aha-aara: «Bademme á kure na watse kwá yiyaaya. Adaba anƙwa an puwa am wakita á Dadaamiya, a ba ɲane: “Watse yá ejja suni, bademme á kyawe-aha tá de zadevzadé.” ²⁸ Amá má watse tsanetse am faya wá, watse yá daada ba iya zunɲwe arge kure á dem Galili.» ²⁹ A ba Piyer á elvan ge ɲane: «Ma yarakaaya emnde umele keni, iya wá, yá taa yakaaka ɗekidɗeki.» ³⁰ A ɲwanante ge Yaisu, a ba ɲane á elvan ge ɲane: «Yá ndak ba jirire, an vayiya ba vatena na, lauktu á kyuwetekyuwa tsákálá ge buwire wá, watse ká banba ka ser keye geni diyakikire.» ³¹ Amá a farhe zlaɓe ádaliye Piyer, a ba ɲane: «Yá ndaaka una ɗekidɗeki. Ma á eksa shifa keni, emtsa á miya ba buwa.» Pukura-aha umele keni bademme ta ndaha ba una.

Yaisu am Gaicaimane

(Mat. 26:36-46; Luka 22:39-46)

³² Am iga á una ɲanna maa, daraada am tate umele tá ɗahaná an Gaicaimane. A ba ɲane á elvan ge pukura-aha-aara: «Njawinja áhuna, kwaye iya yá de maga maduwa áhuwa.» ³³ A eksetaa tara Piyer an Yakuba ira Yuhanna, á zlá lá antara itare á dem tate ɲanna. Daaci a fantau ge tá pá emtanƙire, antara zlaɗa na ni an tsaka ire na am ervaunɗe-aara. ³⁴ Daaci a ba ɲane á elvan ge itare: «Baaka zlaɗa na ni yá tapanka am ervaunɗe-aaruwa na, yá tá pá zlaɗa á emtsa. Naba njawinja áhuna, pauka

hare dekideki, sherauseshere ice ba shagera.»

³⁵ A zlalehe yiyye cekwaangudi an itare, a de kezlaa ugje am haha, a magaa maduwa, a njala Dadaamiya geni máki á gevge wá, a sawka zladá nanna ásete nane. ³⁶ A ba nane: «Eddaye-aaruwa, baaka názu á gevka ázeña. Tasle á nã, jinaaja zladá na ásete iya na. Amá wá, a gevge ba namaari á nã arge náza-aaruwa.»

³⁷ Daaci ba tse-aara wá, a seza pukura-aha keye na, amá a se berater tá am hare. A ba nane á elvan ge Piyer: «Simaun, ka njara ka pa hare? Dzegwakanka njá an ice ba saa palle keni degey? ³⁸ Pauka hare! Magaumaga maduwa geni a badakuruka shaitaine. Adaba ire á urimagwe wá, wayaawáya jipu mága fesaarfire, amá baaka payda á vuwa.»

³⁹ A zlalehe zlafe adaliye, a de magaa ba maduwa-aara nanna. ⁴⁰ Eptsa-aara zlafe adaliye áseza pukura-aha-aara, a se berater tá á ba am hare. Dzegwaránka basha háre dekideki. Daaci ta ba haslakke ba estuwa, baaka názu tá nwananta itare.

⁴¹ Am sarte na a eptsa ge keyire, a ba nane á elvan ge itare: «Kure kwá pá ba hare á kure, kwá ankwá á puwansepuwe shifa á kure ka? Ay degiya hyaahya pa hare nanna, iya *Ura á emnde bademme, hyephye sarte-aaruwa. Kwaye tá de fime am erva ge emnde a haypa. ⁴² Tsawetse, kwaye samsa edda una ni a veliyaa nane na, mí de yainuye!»

*Ta eksevaa estuwa Yaisu
(Mat. 26:47-56; Luka 22:47-53; Yuh. 18:3-12)*

⁴³ Ba elva ñanna keni zlaḡe zланаaka Yaisu wá, kertenj tá zhárá ba sesse Yahuda palle á pukura-aha kelaawa ju buwa. Emnde kwakya tá sá ḡaba Yahuda ñanna, tá an katsákar-aha, antara zade-aha ceppe am erva. Ta belateraa male-aha á *liman-aha, antara malum-aha á *tawraitá, ira male-aha á Yahudiya-aha. ⁴⁴ Yahuda na a veluwa ñane Yaisu na maa, kwaratersekwere zlauzle nalaama á ngyekwaterá Yaisu ge dikele á emnde ñanna. A ba ñane á elvan ge itare: «Ba máki kwa niina yá anjwa gan use ge ura ni, seke anjwa urire á ñere an edda-aara wá, edda una kwá tatayaná kure na ba ñane, naba eksauváksa, ñawanaaṅa ba shagera, má kwá danda na belawanaaka.» ⁴⁵ Ba samsa Yahuda ñanna wá, a naba duhe suuwe ádeza Yaisu wá, «Use Malum,» a ba ñane, á gan use an ervaunḡe-aara palle ágire. ⁴⁶ Daaci yalla á ba emnde na, erva am mbiye ge Yaisu, ta naba eksevaaha.

⁴⁷ Ay, palle á emnde á Yaisu a naba tefese masalam-aara am bere, a waa sleslera á male á *liman-aha, a icanaa hyema palle.

⁴⁸ A ba Yaisu á elvan ge emnde na ta se eksa ñane: «Kwá se eksiyá an masalam-aha, antara zade-aha am erva na mu, ya neyle emtu? ⁴⁹ Ábi kelaazare yá njá á ba am dagave á kure am mashidi, yá anjwa kwaraterse elva á Dadaamiya ge emnde, labára eksakurika? Amá diyawed-diye geni una ñanna a gev ba geni, a gevge názena á ndaaná wakita á Dadaamiya.» ⁵⁰ Daaci kyaakya zhagade ge pukura-aha baḡemme, ta naba yánhe.

⁵¹ Anƙwa dawale umele a dƙaba Yaisu maa, ƙane a duwá á ba an gwadƙau-aara áte vuwa. Ta ekseksa ƙane keni, ⁵² amá a naba yateraa gwadƙau am erva, ba zhagade-aara an ukhyiye dey.

*Yaisu á katafke á *kendekyiya yaikke*

(Mat. 26:57-68; Luka 22:54-55, 63-71; Yuh. 18:13-14, 19-24)

⁵³ Daaci ta naba daa Yaisu na á dem mba á male á male-aha á *liman-aha bademme. Kerten jarammeje male-aha á liman-aha, antara male-aha á larde, ira malum-aha á *tawraita bademme am mba á liman ƙanna. ⁵⁴ Piyer wá, a daa dƙaba Yaisu ádehuwa, amá wá, gaterápteka dƙideki. A de demhe á ba á dem riya á liman ƙanna. Áhuwa maa, a de demhe am dagave á emnde a ufa mashidi, tá anƙwa cena kára, a njehe.

⁵⁵ Male-aha á liman-aha antara emnde a *kendekyiya na bademme farantaufe ge tataya emnde ge mága seydire áte Yaisu, ma ba fida keni, lauktu ma tá bá ƙanaaƙa shairiya á emtsa.

⁵⁶ Kwakya tsa emnde na ta de datsanve fida ge Yaisu, amá baaka názu ta eksanaa áte ƙane.

⁵⁷ Daaci ta tsetehe ge emnde umele, ta de magaa seydire á fida na áte Yaisu, a ba itare: ⁵⁸ «Zhel na degey ndza ƙa cenáncena am mbuwe-aara a ba ƙane: Yá naba mbedánaambeda *mashidi yaikke na ta nderanaa emndimagwaha na, yá nderaalindere á ba am hare keye, á duka erva á urimagwe á dem huƙe-aara, á bina.» ⁵⁹ Aley, ba itare keni jammeka elva-aatare am seydire-aatare.

⁶⁰ Daaci a tsete ge liman yaikke na á katafke á emnde bademme, a ba ɲane á elvan ge Yaisu: «Ká ndaaka elva ɔekideki ka? Tá ndáhá uwe ɲane áte ka emnde na?» ⁶¹ Amá ɲwaaka Yaisu, a ɔu ba we-aara. A ndavanuhe zlaɓe áɔdaliye ge liman na, a ba ɲane: «Ba ekka una ka *Almasiihu, Egdza á Saksage na emtu?» ⁶² A ɲwanante ge Yaisu, a ba ɲane: «Ane, ya ɲane ba ya. Amá bademmire á kure na, watse kwá niina zlaɓe áɔdaliye iya *Ura á emnde bademme, yá njá am naɔfafa á Saksage na Sleksa ba ɲane na. Zlaɓe áɔdaliye watse kwá niina yá sawa am kumba á samaya.» ⁶³ Ba a ndaase una Yaisu wá, liman yaikke na a naba dzadzanve zane áte vuwa-aara. A ba ɲane: «Una wá, ɲa baaka an wedere á seyde umele mazla-aara. ⁶⁴ Ábi kwa cenanaa á ba an hyema á kure, a ganve ire-aara kalle an Dadaamiya. Ázara a ba elva á kure?» A ba itare bademme-aatare, «Una wá, ɲanaaɲa shairiya, a njeka an shifa ɔekideki.»

⁶⁵ Daaci emnde umele ta fantau ge kyefanem nyaihe am ice ge Yaisu, ta faɔanse ice an kacekaca, ta vavante ɔɔɔekwa, a ba itare tá elvan ge ɲane: «Diyeddiye emnde na ta jakja na.» Ta eksante emnde a ufa mashidi, ta vavante babarva itare keni.

A ba Piyer ɲane diyaaka Yaisu ɔekideki

(Mat. 26:69-75; Luka 22:56-62; Yuh. 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Amá Piyer wá, zlaɓe ba nja-aara am áhá-aara, am huɔe á há ɲanna. Daaci a duhe ge palle á kwatena-aha á *liman ɲanna áɔezetare,

⁶⁷ a naa Piyer á cená kárá, a zharaa Piyer ba shagera, a ba ñane: «Ábi ka keni ka ba ura á Yaisu ñanna, ura Nasarátu na?» ⁶⁸ Amá eksarka Piyer ðekidèki, a ba ñane á elvan ge ñane: «Ma ká ndaha elva á uwe keni, diyanka ya ðekidèki. Elva á ña na á duka á dem ire-aaruwa.» Daaci a naba tsetehe am tate ñanna, a zlala ásete wakyiya. Tsaktsakwalikwaa, á ba tsákálá keni. ⁶⁹ Cekwaangudi wá, kwatena na nanna Piyer zlaɓe ádaliye, a ba ñane á elvan ge emnde: «Degiya zhel na kwaya ñane na keni, ba palle-aatare.» ⁷⁰ Amá Piyer ba eksarka ñanna. Shekwaashekwa cekwaangudi a ba emnde na tá áhuwa, tá elvan ge Piyer: «Baaka shaige-aara ðekidèki, ka keni ka ba palle-aatare. Adaba ekka keni, ka ura Galili.» ⁷¹ Amá Piyer a fantau ge za waɗa-aha, a ba ñane: «Náwa Dadaamiya diyanka dawale ñanna ðekidèki.» ⁷² Ba ñane keni zawze waɗa wá, tsaktsakwalikwaa, á ba tsákálá ge buwire. Daaci a naba yehete názena a ndaana Yaisu. Adaba a bananba Yaisu: «Lauktu á kyuwetekyuwa tsákálá ge buwire wá, ká de banba ka ser keye geni diyakikire.» Daaci a naba fantau ge kyuwa.

15

*Daránda Yaisu á de katafke á sleksu *Pilaatu (Mat. 27:1-2, 11-14; Luka 23:1-5; Yuh. 18:28-38)*

¹ Daaci makuralla-aara á ba an enlyawaabere, ta naba jamme ge male-aha á *liman-aha, antara male-aha á larde, malum-aha á *tawraitira ira male-aha umele na tá njá am

*kendemkiya na bademme. Ta puwete zawa áte Yaisu, ta dáná ádeza sleksu *Pilaatu. ² A ndavanu ge slekse, a ba ñane: «Ba ka una ka slekse á Yahudiya-aha tá enndá na?» A ñwanante ge Yaisu: «Ba estuwa,» a ba ñane á elvan ge ñane. ³ Male-aha á liman-aha ta fantau ge datsanve fida kwakya ge Yaisu. ⁴ Daaci a ba sleksu Pilaatu á elvan ge ñane: «Ká cenánka elva na tá tsakaná itare áte ka na emtu? Labára ká ndaaka elva?» ⁵ Amá Yaisu duwa ba we-aara, ndahaaka elva mazla-aara, haa Pilaatu á maga najipu-aara.

*Sleksu *Pilaatu a magaa názena tá kataná emnde-aara*

(Mat. 27:15-26; Luka 23:13-25; Yuh. 18:39-19:16)

⁶ Ba kelaa má samsa munri á *Paska maa, mbarsemba emnde a ekse, slekse á belaterá dangay palle, edda una tá kataná itare. ⁷ Ay am sarte ñanna maa, ndza ankwá dawale umele, zhera-aara Barabas an ñguda am dangay. Ta halateraa antara emnde umele, ta magaa fitenire, haa ta naba ja shifa am fitenire ñanna. ⁸ Daaci ta naba d'álá emnde a ekse ádeza sleksu *Pilaatu, ta de ndavanu názena ni mbarsembe ba kelaa iva na. ⁹ A ba sleksu Pilaatu á elvan ge itare: «Wayakurwáyá emtu an slekse á Yahudiya-aha, yá belakurnaabela?» ¹⁰ Diyaadiya tsa ganakini male-aha á *liman-aha ta danaa Yaisu adaba ba shelha, baaka elva umele. ¹¹ Amá male-aha á liman-aha ta naba fantau ge gaa ervaunđe á emnde. Adaba una ñanna ta bantsa itare: «Belanernaabela ba Barabas.» ¹² A ndavateruhe

zlaɓe ádaliye ge slekse, a ba ɲane á elvan ge itare: «Ay yá maganá uwe ge edda una kwá ɗahaná an slekse á Yahudiya-aha na?» ¹³ Ta ɲwanante á ba an ká kwara á dem zhegela, a ba itare: «Zleɲelezleɲela áte dzaɲgala!» ¹⁴ A ba slekse á elvan ge itare: «A gu uwe estuwa?» Amá itare ta far hula á ba an ndzedá, a ba itare: «Zleɲelezleɲela!» ¹⁵ Am slekse á kátá higatertehiga emnde, a naba belateraa Barabas. Amá Yaisu wá, ta zu an já, lauktu tá de zleɲelaná áte dzaɲgala.

Sawji-aha tá aɲkwa á epsawa Yaisu

(Mat. 27:27-31; Yuh. 19:2-3)

¹⁶ Daaci ta naba tedante ge sawji-aha á dem huɗe á há á sleksu *Pilaatu, ta de jemmaa sawji-aha baɗemme ásetarge ɲane. ¹⁷ Ta tsekwanme am dira haɲɲe, ta nderse dake, ta faɗanse ire an ɲane agire *ɗaɲkaula. ¹⁸ Mazla-aara ta fantau ge gyanu rume agire, a ba itare: «Aska á ɲa, slekse á Yahudiya-aha.» ¹⁹ Ta naba taɗanu zade am ire, ta kyafanem nyaihe am ice, ta kezlaa ugje á katafke-aara, tá fá daradza áte ɲane agire. ²⁰ Zlaruzle am epsawepsawa maa, ta tsakwanse am dira na, ta tsekwanme am naɲgyuwe-aara. Daaci ta danse á dem tate na tá de zleɲelaná átekwa na.

Náwa ta zleɲelanaa estuwa Yaisu áte dzaɲgala

(Mat. 27:32-44; Luka 23:26-43; Yuh. 19:17-27)

²¹ Tá aɲkwa danda maa, ta naba jaa ire antara ura Siraine umele, zhera-aara Simaun, eddetare ge tara Alaikzandere antara Rufus, ɲane átira

sa á sawa am makwata. Daaci sawji-aha na ta naba hyarhe ge sepala dzaŋgala á Yaisu. ²² Ta danhe Yaisu na á dem tate na tá dfaḥaná an Gaulgauta na, amaana: Tate á feka á ire. ²³ Áhuwa ḡanna maa, ta kátá fanu mbazla ge Yaisu. Mbazla ḡanna keni aḡkwa duksa yaiyaihe am huḑe-aara ge gulanna zlaḑa, amá Yaisu shaaka. ²⁴ Mazla-aara ta naba zleḡelehe áte dzaŋgala. Itare ta tegaa kazlaḡa-aara am dagave-aatare. Ge tega kazlaḡa-aara na wá, ta maga njeri am dagave-aatare, ganakini a sesse edda una ni á zaná ḡane ma uwe keni.

²⁵ Am sarte na ta zleḡelanaa áte dzaŋgala ḡanna wá, ta zleḡelanaa am saa maselmane á eḡlya. ²⁶ Ta naba puwete dalila á já shifa-aara an ire ge ḡane, a ba itare: «ḡane una slekse á Yahudiya-aha.» ²⁷ Tá aḡkwa neyle-aha buwa ta zleḡelateraa átirpalle antara Yaisu áte dzaŋgala-aha-aatare. Palle ta zleḡelanaa am naḑafa-aara, palle keni am nazlaḑa-aara. ((²⁸ A gevaa estuwa názena ni a ndaana wakita á Dadaamiya. Aḑaba a ba wakita á Dadaamiya: «ḡane keni ta femhe am kezlakula á emnde a mága haypa.»))

²⁹ Emnde a degáshe am tate ḡanna tá geja ba ire, tá ámbera ezzlazle. A ba itare tá elvan ge ḡane: «Há! ba ka una! Ábi ka bantsa ka: Ká naba mbeḑanaambeḑa *mashidi yaikke na, á ba am hare keye ká nderendere umele, á ba ka? ³⁰ Labára ká taa ḡezlanaaka ba ka ire á ḡa? Tsekwanaatsekwa kwa ire á ḡa áte dzaŋgala na!» ³¹ Male-aha á *liman-

aha, antara malum-aha á *tawraita keni, ta epsawse ba estuwa. A ba itare am dagave-aatare: «Iyau, á dzegwándzegwa ɲezla emnde umele; ire-aara wá, á taa ɲezlanaaka! ³² Ábi ɲane *Almasiihu, slekse á *Iserayiila keni ba ɲane. A tsekwanaatsekwa ire-aara áte dzangala wá, bademme mí fetarfe áte ɲane.» Antara ba emnde na ta zlenjelateraa antara Yaisu na keni, ta ezzlazole.

*Náwa ndza a emtsaa estuwa Yaisu
(Mat. 27:45-56; Luka 23:44-49; Yuh. 19:28-30)*

³³ An vacitire wá, a naba tsekwa ge tabedammire ásetarge duniya bademme, dem lásar emnde tá á ba am tabedammire ɲanna.

³⁴ Am saa keye wá, Yaisu a ketaa kwará á ba an ndzedá: «Aili! Aili! Laima sabaktani?» Amaana wá: «Dadaamiya-aaruwa labára yakiyaaya? Dadaamiya-aaruwa labára yakiyaaya?» ³⁵ Á bá emnde umele am emnde na tá anjka á tsatse áhuwa: «Á daha nabi *Ailiya degiya ɲane.»

³⁶ Palle-aatare a naba tedante zhagade, a de eksetaa sausau, a ngudetaa áte zade, a femhe am mbazla umele dɔɔɔɔɔɔ ba estuwa, daaci a kante, a fantaa áte we ge Yaisu geni a shushe. Daaci a ba ɲane: «Zharaumizhára emtsaade, má watse á semsa *Ailiya ɲanna á se tsekwanaatsekwa.»

³⁷ Amá Yaisu a fu hula á ba an ndzedá, mazla-aara á dese ge shifa am ɲane.

³⁸ Am sarte ɲanna maa, anjka kacekaca á dzegwa am *mashidi yaikke wá, a naba tamme kalkale, a fantau á sawa átire sem áhá. ³⁹ Male á sawji-aha á Rauma na anjka áhuwa, á njá

am ndanɲire á wafke á Yaisu, nanna emtsa a Yaisu maa, a ba ɲane: «Zhel na wá, egdza á Dadaamiya ba jire.»

⁴⁰ Nwasha umele keni ndza tá aɲkwa áhuwa. Ta tsaahé yiyiye, lauktu ta zhara názena ni aɲkwa á magava na. Tá aɲkwa tara Maari mukse á emnde a Magdala, an Salaume, ira Maari emmetare ge tara Yakuba cekwa antara Yauseys. ⁴¹ Nwasha ɲanna wá, daga am Galili tá aɲkwa ɗaba Yaisu, tá aɲkwa melanumele. Tá aɲkwa zlaɓe ádaliye ɲwasha umele am tate ɲanna, itare keni ta saa á ɗaba ba Yaisu.

Heda á Yaisu

(Mat. 27:57-61; Luka 23:50-56; Yuh. 19:38-42)

⁴² Vacite ɲanna maa, vaci mága niya, aɗaba makuralla-aara kwaskwe á puwansepuwe. Herzhe á belya vaci wá, ⁴³ a semhe ge Yúsufa ura Arimatiya. Yúsufa ɲane wá, ura male am *kendekyiya yaikke. Am ervaunɗe-aara ɲane keni aɲkwa á ufa ba zamane á njá am *kwara á Dadaamiya. Daaci ɲane a naba sherse ice, a duhe ádeza sleksu *Pilaatu, a de ndavanu baráma á eksa emtsa á Yaisu. ⁴⁴ Cenáncena sleksu Pilaatu ganakini kerten emtsamtsa Yaisu, a mága ba najipu-aara. Aɗaba una ɲanna a belaa we, ta de ɗahanante male á sawji-aha. A se ndavanuhe, a ba ɲane: «Emtsaaara shekwaashekwa emtu?» ⁴⁵ Am sarte na cenáncena jirire-aara áza male á sawji-aha na, a naba vante baráma ge Yúsufa. ⁴⁶ Daaci Yúsufa a de shekuve kalpakane, jeba á kalpakane ɲanna ba lefedɗe, a se tsekwaá emtsa á Yaisu áte dzaɲgala, a de faɗeme am kalpakane na. Daaci

a de feme am evege ta yese am cacera, a berhanu palame yaikke ge we á evege ñanna. ⁴⁷ Amá tara Maari mukse á emnde a Magdala, antara Maari emmenjara ge Yauseys wá, itare ndza tá á ba áhuwa, ta ezzhara am sarte na tá hedá Yaisu ñanna.

16

Yaisu tsetse am faya

(*Mat. 28:1-8; Luka 24:1-12; Yuh. 20:1-10*)

¹ Dedde kwaskwe á puwansepuwe maa, tara Maari mukse á emnde a Magdala, antara Maari emmenjara ge Yakuba, ira Salaume, ta de shekuve waye-aatare á se emtake, ta fehe, geni watse tá de wecar ge emtsa á Yaisu. ² An enjlya werre ge laade, lauktu á sessa vaci wá, daraada itare ádete irekhya. ³ Am sarte na tá átira duwa, a ba itare am dagave-aatare: «Kina mu, watse á berhamiyanvuwa ware dada palame na ge we á evege?» ⁴ Amá daraada wá, ta de beraa ba an berha dada palame ñanna áte we á evege. ⁵ Ta naba duhe á dem huđe-aara wá, ta de beraa ba dawale á njá am nadafa, am nanjyuwe dzayye. A naba jaterhe ge lyawa ñwasha na. ⁶ «A wakurka lyawa,» a ba dawale ñanna á elvan ge itare. «Adaba kwa se tataya Yaisu ura Nasarátu na ta zlenjelanaa áte dzanjalá na. Nane baaka áhuna, tsetse am faya. Náwa tate na ndza á zlava nane átekwa na. ⁷ Kina wá, kure wá, zlauzlálá, dawateranda labáre ge pukura-aha-aara, Piyer keni á ba am itare. Baira feme watse á daada ba Yaisu ñanna zunñwe arge kure, á

dem Galili. Kwá de nanaana áhuwa, ba seke una ndza bakurnaa ñane.»

⁸ Daaci ba segashe-aatare am irekhya na wá, ta tedante zhagade emtsaade ge lyawa, tá gyagya ba seke maagara, palle á ura á baná elva ge ura baaka am itare, adfaba gazlargazla jipu.

UNA DIYARKA EMNDE JIRIRE-AARA, MÁKI A PUWETAA BA MARKUS:

Yaisu a maranse ire-aara ge Maari mukse á emnde a Magdala

(Mat. 28:9-10; Yuh. 20:11-18)

⁹ Am sarte na tsetsa Yaisu am faya, an enlya werre ge laade na wá, a maranse ire-aara ge Maari mukse á emnde a Magdala zunñwe. Mukse ñanna wá, ndza ngyansengye Yaisu jini-aha vuye am ñane. ¹⁰ A de balatersaa ñane labáre á tse á Yaisu am faya ge emnde na ta dába ñane. A de berater bademme tá á ba am emtanpire, tá kyuwa. ¹¹ Ankwa á bateranba deme mukse na ganakini tsetsa Yaisu am faya, a naana á ba an ice-aara, aley fartarka.

Yaisu a maraterse ire-aara ge emnde-aara umele ta buwa

(Luka 24:13-35)

¹² Am iga á una ñanna maa, Yaisu a marateraa ire-aara ge emnde buwa-aatare, tá áte baráma dete makwata, amá a nyanve ire-aara seke ñane ka. ¹³ Ta daahe, ta de balaterse labáre-aara ge emnde-aatare umele, aley ba fartarka ñanna.

Yaisu a marateraa ira-aara ge pukura-aha-aara kelaawa jemtekwe

(Mat. 28:16-20; Luka 24:36-49; Yuh. 20:19-23; Sler. emnde 1:6-8)

¹⁴ Shekwaashekwa zlaɓe ádaliye maa, Yaisu a de marateraa ire-aara ge pukura-aha-aara kelaawa jemtekwe tá arge d'afa. A naba velateraahe adaba baakire á fetarfire antara degdegire á ire na ta maganaa itare na. Adaba fartarka an emnde na ta naa ɲane á ba an ice-aatare am iga a tsetse-aara am faya.

¹⁵ Daaci a ba ɲane á elvan ge itare: «Zlauzlálá á dem huɗe á duniya baɗemme, dawateranda labáre á higa na ge emnde baɗemme. ¹⁶ Ma a fetaara ware, lyevaalya bapɗisma, á lyelye shifa-aara. Edda una má fetarka wá, á de ɲezleka am shairiya á Dadaamiya. ¹⁷ Náwa najipu-aha na watse tá naana emnde, tá maganá emnde a fetarfe. Watse tá ɲgya jini-aha am ura an zhera-aaruwa. Watse tá ndáhá elva áɲwaslire na ni ba itare keni diyarka na. ¹⁸ Watse tá puwaterar erva ge emnde na ta lapika-aha, tá de mbembe. Zlaɓe ádaliye, ma ta halante zahe am erva, ma ta shu daldalkwanu keni, baaka nazu á magateránmaga duksa-aha ɲanna.»

Zlálá á Yaisu á dem samaya

(Luka 24:50-53; Sler. emnde 1:9-11)

¹⁹ Am sarte na ni zlauzle á tsakaterá elva Yaakadada Yaisu ge pukura-aha-aara maa, a naba kapte á dem samaya, aɲkwa á njá am naɗafa á Dadaamiya. ²⁰ Pukura-aha-aara keni, ta naba kyaa á de bálá labáre á higa am huɗe á duniya baɗemme. Ndza aɲkwa Yaakadada an

itare am slera-aatare. A maratersaa nane ge emnde geni waazu-aatare jirire, adaba a magaa najipu-aha gergere á kyá erva an itare.

lxxxviii

Wakita á Dadaamiya
La Bible en wandala

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Wandala)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

dec75dd5-4784-5059-aa00-668d508a6b0d